د افغانستان اساسي قانون

قانون اساسی افغانستان

په رسمي جريده کې د خپريدو نېټه: ۱۳۸۲ هـ ش کال د سلواغې د میاشتې (۸)
پرله پسې ګڼه (۸۱۸)

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون د توشيح په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئـيس فرمان

ګڼه: (۱۰۳)

نېټه : ۱۳۸۲/۱۱/۶

د لوی خدای په نامـه او د افغـانستان د نجيبو خلکو د نيکمرغی په هيله ، نـوی اساسـي قـانون چـې د ۱۳۸۲ هجـري لمريـز کـال د ليندی لـه ۲۲ څخه د مرغـومې تـر ۱۴ نېټـې پـورې پـه کابل کې د جوړې شوي لويې جرګې لخوا په ۱۲ فصلونو ۱۶۲ مـادو کې د رأيـو پـه اتفـاق تصويب شو، توشيح او انفاذيې اعـلاموم.

د متعا ل خدای له دربار څخه هيله کوم تـر څـو دغـه اساسي قـانون د اسلام د مبين ديـن د حکمونـو پـه رعايـت سره دملـي يـووالي د ټينګښت ، د دموکراسـی د هدفـونو د تحقـق د مدني ټولنې د جـوړ ولو ، د ټولنيزې اقتصـادي ، اجتمـاعي ، سياسـي او فرهنګي سوکالی ، د دولت او دهېواد

فرمان رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشيح قانون اساسی افغانستان

شماره: (۱۰۳)

تاريخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنـام خـداوند بـزرگ و بـه آرزوی سعادت مردم نـجيب و صلـح دوسـت افغـانسـتـان، قـانـون اساسی جديـد را کـه توسط لـويه جـرگـهٔ تـاريخـی ۲۲ قـوس الـی ۱۴ جـدی ۱۳۸۲ هجـری شمسـی، مـنعقدهٔ شـهر کابـل در ۱۲ فصل و ۱۶۲ مـاده بـه اتفـاق آرا تصـويب گرديـد، توشيح و انفـاذ آنرا اعلام می دارم.

از بـارگـاه خداونـد متـعال اسـتدعا دارم تـا ايـن قـانون اساسـی بـا رعايـت احکـام ديـن مبيـن اسـلام، تحکـيم وحـدت ملـی، تـحقق اهداف دمـوکراسـی، اعمار جامعهٔ مدنی، رفـاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سـياسـی و فـرهنگـی، مـشعل راه دولـت و مـردم کـشور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلکــو د لارې ډیــوه شــي ، ســوله ، برابري او وروروليي د افغانستان د ملت ترمنځ تأمین کړي.

و من الله توفيق

حامد كرزى

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس

۶/ سلواغه/ ۱۳۸۲ هجري شمسي
د کابل ښار

گـــــردیده، صــــلح، بــرابـــری و بــرادری را بـــین ملــت افغانســتان تأمین نماید.

و من الله توفيق

حامد كرزى

رئيس دولت انتقالى اسلامى افغانستان

۶/ دلو ۱۳۸۲/ هــجری شمســی
شهر کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون فهرست			فهرست قانون اساسی افغانستان		
عنوان	د مادو شمیر	مخ	عنوان	تعداد ماده ها	صفحه
سریزه		۱	مقدمه		۱
لومړی فصل: دولت	(۲۱مادې)	۳	فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)	۳
دویم فصل: د اتباعو اساسي حقوق او وجایب	(۳۸ مادې)	۱۰	فصل دوم: حقوق اساسی و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)	۱۰
درېیم فصل: جمهور رئیس	(۱۱ مادې)	۲۶	فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)	۲۶
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادې)	۳۶	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)	۳۶
پنځم فصل: ملي شوری	(۲۹ مادې)	۴۰	فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ ماده)	۴۰
شپږم فصل: لویه جرګه	(۶ مادې)	۵۵	فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)	۵۵
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادې)	۵۷	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)	۵۷
اتم فصل: اداره	(۷ مادې)	۶۶	فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)	۶۶
نهم فصل: اضطراري حالت	(۶ مادې)	۶۹	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)	۶۹
لسم فصل: تعدیل	(۲ مادې)	۷۱	فصل دهم: تعدیل	(۲ ماده)	۷۱
یوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادې)	۷۲	فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)	۷۲
دولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادې)	۷۴	فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ ماده)	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علي سید الانبیاء و المرسلین محمد (ﷺ) و علی آله و اصحابه اجمعین.

سریزه

موږ د افغانستان خلکو:

■ د لوی خدای (جل جلاله) پرسپیځلي ذات په ټینګ ایمان ، د حق تعالي په مشیت پر توکل او د اسلام په سپیځلي دین پر اعتقاد ؛

■ د تیرو بې عدالتیو او ناخوالو په درک او زموږ پر هېواد راغلیو بې شمیره مصیبتونو ته په پاملرنه؛

■ د افغانستان د ټولو خلکو د سربښندنو، تاریخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت د ستاینلو او د وطن د آزادۍ د لارې د شهیدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او یو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ د ملګرو ملتو د منشور په رعایت او د بشر دحقوقو نړیوالې

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ایمان راسخ به ذات پاک خداوند (جل جلاله) و توکل به مشیت حق تعالی و اعتقاد به دین مقدس اسلام؛

■ با درک بی عدالتی ها و نابسامانی های گذشته و مصایب بی شماری که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدیر از فداکاری ها ، مبارزات تاریخی، جهاد و مقاومت بر حق تمام مردم افغانستان و ارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی کشور؛

■ با درک این که افغانستان واحد و یکپارچه به همه اقوام و مردم این سرزمین تعلق دارد؛

■ با رعایت منشور ملل متحد و با احترام به اعلامیهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلاميې ته په درناوي؛

■ د ملي وحدت د ټينګښت او د هېواد داستقلال، ملي حاکميت او ځمکنۍ بشپړتيا د ساتنې په منظور؛

■ د خلکو پر اراده او د موکراسۍ ولاړ نظام د تأسيس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعيض او تاوتريخوالي پاکې، پرقانونيت، اجتماعي عدالت، د انساني حقوقو او کرامت پر خوندي تا به ولاړې مدني ټولنې د جوړولو او دخلکو د اساسي حقوقو او آزاديو د تأمين په منظور؛

■ د هېواد د سياسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټونو د پياوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سيدونکيو ته د يو هوسا ژوندانه او د ژوند د سالم چاپيريال د تأمين په منظور؛

■ او بالاخره په نړيواله کورنۍ کې د افغانستان لپاره د وړ ځاى د تثبيت په منظور؛

د هېواد تاريخي، فرهنګي او ټولنيزو واقعيتونو او د زمان له غوښتنو سره سم مو دغه اساسي قانون

جهانی حقوق بشر؛

■ به منظور تحکيم وحدت ملی و حراست از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی کشور؛

■ به منظور تأسيس نظام متکی بر اراده مردم و دموکراسی؛

■ به منظور ايجاد جامعۀ مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعيض و خشونت و مبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت و حقوق انسانی و تأمين آزادی ها و حقوق اساسی مردم؛

■ به منظور تقويت بنيادهای سياسی، اجتماعی، اقتصادی و دفاعی کشور؛

■ به منظور تأمين زندگی مرفه و محيط زيست سالم برای همه ساکنان اين سرزمين؛

■ و سرانجام، به منظور تثبيت جايگاه شايستۀ افغانستان در خانوادۀ بين المللی؛

اين قانون اساسی را مطابق به واقعيت های تاريخی، فرهنگی و اجتماعی کشور و مقتضيات عصر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو استازیو له لارې د یو زرو دري سوه دوه اتیا یم لمریز هجري کال د مرغومي د میاشتې په څوارلسمه نیټه د کابل په ښار کې تصویب کړ.

لومړی فصل
دولت

لومړۍ ماده:
افغانستان ، خپلواک، واحد ، او نه بېلېدونکی اسلامي جمهوري دولت دی.

دوه یمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت دین، د اسلام سپېڅلی دین دی.

د نورو ادیانو پیروان د خپل دین په پیروۍ او د خپلو دیني مراسمو په اجرأ کې د قانون د حکمونو په حدودوکې آزاد دي.

دریمه ماده:
په افغانستان کې هیڅ قانون نشي کولای چې د اسلام دسپېڅلي دین د معتقداتو او احکامو مخالف وي.

څلورمه ماده:
په افغانستان کې ملي حاکمیت په ملت پورې اړه لري چې په مستقیم ډول

از طریق نمایندگان منتخب خود درلویه جرگهٔ مؤرخ چهاردهم جدی سال یک هزار و سه صد و هشتاد و دو هجری شمسی در شهر کابل تصویب کردیم.

فصل اول
دولت

مادهٔ اول:
افغانستان، دولت جمهوری اسلامی، مستقل، واحد و غیر قابل تجزیه می باشد.

مادهٔ دوم:
دین دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دین مقدس اسلام است.

پیروان سایر ادیان در پیروی از دین و اجرای مراسم دینی شان در حدود احکام قانون آزاد می باشند.

مادهٔ سوم:
در افغانستان هیچ قانون نمی تواند مخالف معتقدات و احکام دین مقدس اسلام باشد.

مادهٔ چهارم:
حاکمیت ملی در افغانستان به ملت تعلق دارد که به طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په خپله يا يې د خپلو استازيو له لارې عملي کوي.

مستقيم يا توسط نمايندگان خود آن را اعمال می کند.

د افغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې د افغانستان تابعيت ولري.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعيت افغانستان را دارا باشند.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستاني، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يی، نورستانی، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوی وساير اقوام می باشد.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کيږي.

برهر فرد از افراد ملت افغانستان کلمهٔ افغان اطلاق می شود.

د ملت هيڅ يو فرد د افغانستان له تابعيت څخه نه محروميږي.

هيچ فرد از افراد ملت از تابعيت افغانستان محروم نمی گردد.

په تابعيت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيميږي.

امور مربوط به تابعيت و پناهندگی توسط قانون تنظيم می گردد.

پنځمه ماده:

د دې اساسي قانون او نورو قوانينو د حکمونو تطبيق، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او د هېواد د امنيت او دفاعي قابليت تأمين، د دولت له اساسي وظايفو څخه دي.

مادهٔ پنجم:

تطبيق احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين، دفاع از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی و تأمين امنيت و قابليت دفاعی کشور از وظايف اساسی دولت می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده:

دولت ، د انساني کرامت په ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمين، د ټولو قومونو او قبايلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سيموکې د متوازنې پراختيا او ټولنيز عدالت پر بنسټ ديوې هوسا او پرمختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

مادۀ ششم:

دولت به ايجاد يک جامعه مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمايت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمين وحدت ملی، برابری بين همه اقوام و قبايل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

اوومه ماده:

دولت د ملگرو ملتونو د منشور، د بين الدول معاهدو، د نړيوالو ميثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړيوالې اعلاميې رعايت کوي.

مادۀ هفتم:

دولت منشور ملل متحد ، معاهدات بين الدول، ميثاق های بين المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیۀ جهانی حقوق بشر را رعايت می کند.

دولت د هر راز تروريستي اعمالو، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د توليد او استعمال مخنيوی کوي.

دولت از هر نوع اعمال تروريستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و توليد و استعمال مسکرات جلوگيری می کند.

اتمه ماده:

دولت د هېواد خارجي سياست دخپلواکۍ، ملي گټو او ځمکنۍ بشپړتيا په ساتلو، نه مداخلې، ښه گاونډيتوب ، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پر بنسټ تنظيموي.

مادۀ هشتم:

دولت سياست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و تماميت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظيم می نمايد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه ماده:
کانونه او نوري تر ځمکې لاندې زيرمې او لرغوني آثار د دولت ملکيت دي.

د دولت د ملکيتونو ساتنه او اداره او له طبيعي زيرمو او نورو عامه ملکيتونو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له لیارې تنظيمېږي.

مادۀ نهم:
معادن و ساير منابع زير زمينی و آثار باستانی ملکيت دولت می باشند.

حفاظت و اداره املاک دولت و طرز استفاده درست از منابع طبيعی و ساير املاک عامه توسط قانون تنظيم می گردد.

لسمه ماده:
دولت ، خصوصي پانګې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ دقانون له حکمونو سره سم هڅوي ، ملاتړېې کوي او مصؤنيت يې تضمينوي.

مادۀ دهم:
دولت، سرمايه گزاريها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشويق، حمايت و مصؤنيت آنها را تضمين می نمايد.

يوولسمه ماده:
په کورنۍ او بهرنۍ سوداګرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او دخلکو له ګټو سره سمې د قانون له لیارې تنظيمېږي.

مادۀ يازدهم:
امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ايجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم ، توسط قانون تنظيم ميگردد.

دولسمه ماده:
د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

د پيسو نشرول، د هېواد د پولي سياست طرح او تطبيق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحيت دی.

مادۀ دوازدهم:
دافغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبيق سياست پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحيت بانک مرکزی می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکزي بانک د پیسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرگې له اقتصادي کمیسیون سره مشوره کوي.

ددې بانک تشکیل او د کار ډول د قانون له لیارې تنظیمیږي.

دیارلسمه ماده:

دولت د صنایعو د پراختیا، د تولید د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتیا او د کسبگرو د فعالیتونو د ملاتړ لپاره اغیزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

څوار لسمه ماده:

دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختیا، د بزگرانو او مالدارانو د اقتصادي ټولنیزو او د ژوند د شرایطو د ښه کولو او د کوچیانو د میشتولو او د دوی د ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودوکې اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوگنځای د برابرولو په منظور او دعامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود کې لازم تدبیرونه نیسي.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

مادۀ سیزدهم:

دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

مادۀ چهاردهم:

دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالدارن و اسکان و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنیه مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت به منظور تهیۀ مسکن و توزیع ملکیتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسمه ماده:

دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپېريال د خوندي کولو ښه والي لپاره لازم تدبيرونه ونيسي.

مادۀ پانزدهم:

دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنګلات و محيط زيست تدابير لازم اتخاذ نمايد.

شپاړسمه ماده:

د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يي، نورستاني، پاميري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سيمو کې چې د خلکو اکثريت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يي، نورستاني او يا پاميري ژبو څخه پر يوې خبرې کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه دريمه رسمي ژبه ده، د تطبيق ډول يې د قانون له لياري تنظيمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پياوړتيا او پراختيا لپاره اغيزمن پروګرامونه طرح او تطبيقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډيو او تلويزيون خپرونې د هېواد پر ټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کېږي.

مادۀ شانزدهم:

از جمله زبانهای پشتو، دری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور, پشتو و دری زبانهای رسمی دولت می باشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی از زبانهای ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می نمایند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حیث زبان سوم رسمی می باشد و نحوۀ تطبیق آن توسط قانون تنظیم می گردد.

دولت برای تقویت و انکشاف همه زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهی به تمام زبانهای رایج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه لسمه ماده:
دولت په بيلابيلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده کړو د پراختيا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظيم لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده:
د هېواد د تقويم مبدأ د پيغمبر اکرم (ﷺ) پر هجرت ولاړ دی.

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتۍ دي، نورې رخصتۍ د قانون له لیارې تنظيمېږي.

نولسمه ماده:
د افغانستان بيرغ له: دريو تور، سور او زرغون رنګه ټوټو څخه جوړ دی. درې واړه ټوټې په مساوي ډول له کيڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هر رنګ سور د هغه د اوږدو نيمايي دی چې په منځ کې يې د افغانستان ملي نښان ځای پرځای شوی دی.

دافغانستان د دولت ملي نښان له سپين رنګي محراب او منبر څخه جوړ دی چې په دوو څنډو کې يې دوه

مادۀ هفدهم:
دولت برای ارتقای معارف در همه سطوح، انکشاف تعلیمات دینی، تنظیم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراکز دینی تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

مادۀ هجدهم:
مبدأ تقویم کشور بر هجرت پیغمبر اکرم (ﷺ) اسsتوار است.

مبنای کار ادارات دولتی تقویم هجری شمسی می باشد.

روزهای جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور تعطیل عمومی است، سایر رخصتی ها توسط قانون تنظیم می گردد.

مادۀ نزدهم:
بیرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگهای سیاه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفید می باشد که در دو گوشه آن دو بیرق و

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيرغونه او د منځ په برنۍ برخه کې يې د لااله الاالله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې يې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاريخ او د افغانستان کلمه راغلې چې له دوو خواوو څخه دغنمو وږي پرې راګرځول شوي دي.

له بيرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لارې تنظيمېږي.

شلمه ماده:
د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او دافغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

يوويشتمه ماده:
د افغانستان پايتخت د کابل ښار دی.

دوه يم فصل
داتباعو اساسي حقوق او وجايب

دوه ويشتمه ماده:
د افغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعيض او امتياز منع دی.

دافغانستان اتباع ښځې او نارينه د قانون په وړاندې مساوي حقوق او وجايب لري.

در وسط آن در قسمت فوقانی، کلمه مبارک لااله الاالله محمد رسول الله و الله اکبر و اشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمه افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم:
سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم:
پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم
حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم:
هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريوشتمه ماده:
ژوند د خدای (ﷻ) بخښنه او د انسان طبيعي حق دی، هيڅوک له قانوني مجوزه پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

مادۀ بيست و سوم:
زندگی موهبت الهی و حق طبيعی انسان است، هيچ شخص بدون مجوز قانونی از اين حق محروم نمی گردد.

څلورويشتمه ماده:
آزادي د انسان طبيعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لياره تنظيمېږي حدودنه لري.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

دولت د انسان د آزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

مادۀ بيست و چهارم:
آزادی حق طبيعی انسان است. اين حق جز آزادی ديگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظيم می گردد، حدودی ندارد.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصؤن است.

دولت به احترام و حمايت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ويشتمه ماده:
د ذمې برائت اصلي حالت دی.

تورغږې چې د باصلاحيته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم عليه ثابت نه شي، بې ګناه ګڼل کېږي.

مادۀ بيست و پنجم:
برائت ذمه حالت اصلی است.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمه با صلاحيت محکوم عليه قرار نگيرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږ ويشتمه ماده:
جرم يو شخصي عمل دی.

د متهم تعقيبول، نيول يا توقيفول او پر هغه باندې د جزاء تطبيق بل هيچاته سرايت نه کوي.

مادۀ بيست و ششم:
جرم يک عمل شخصی است.

تعقيب، گرفتاری يا توقيف متهم و تطبيق جزا بر او به شخص ديگری سرايت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ویشتمه ماده:

هیڅ یو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب د مخه نافذ شوی وي.

هیڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقیبیدای، نیول کیدای او یا توقیفېدای نه شي.

هیچاته سزا نشي ورکول کیدای مګر، د با صلاحیته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

مادهٔ بیست و هفتم:

هیچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد.

هیچ شخص را نمی توان تعقیب، گرفتار و یا توقیف نمود مگر بر طبق احکام قانون.

هیچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمهٔ با صلاحیت و مطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد.

اته ویشتمه ماده:

د افغانستان هیڅ یو تبعه په جرم باندې د متهم کیدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کېږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بین الدول تړونونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هیڅ افغان د تابعیت په سلبېدو او په افغانستان کې دننه یا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

مادهٔ بیست و هشتم:

هیچ یک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس معامله بالمثل و پیمان های بین الدول که افغانستان به آن پیوسته باشد.

هیچ افغان به سلب تابعیت و یا تبعید در داخل یا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

نهه ویشتمه ماده:

د انسان تعذیب منع دی.

هیڅوک نه شي کولای چې له بل

مادهٔ بیست و نهم:

تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخص څخه حتى د حقايقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقيب، نيونې يا توقيف لاندې وي او يا په جزا محکوم وي، د هغه د تعذيب لپاره اقدام وکړي يا يې د تعذيب امر ورکړي.

به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

د انساني کرامت مخالفې جزاء ټاکل منع دي.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است.

دېرشمه ماده:

له متهم يا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرگندونې، اقرار يا شهادت اعتبار نه لري.

مادهٔ سی ام:

اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

په جرم اقرار د متهم هغه اعتراف ته وايي چې په بشپړه خوښه او د عقلي روغتيا په حالت کې يې د با صلاحيته محکمې په وړاندې کړی وي.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل، در حضور محکمهٔ با صلاحیت.

يودېرشمه ماده:

هر څوک کولای شي چې له نيول کېدو سره سم له ځانه د اتهام دليرې کولو او يا د حق د ثابتولو لپاره مدافع وکيل و ټاکي.

مادهٔ سی و یکم:

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا برای اثبات حق خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق لري چې له نيولو سره سم له منسوب اتهامه ځان خبر کړي او د هغې مودې دننه چې قانون يې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

متهم حق دارد به مجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد و در داخل میعادی که قانون تعیین می کند در محکمه حاضر گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولت په جنايي پيښو کې د بېوزلي متهم لپاره مدافع وکيل ټاکي.

دولت در قضاياى جنايى براى متهم بى بضاعت وكيل مدافع تعيين مى نمايد.

د متهم او د هغه د وکيل تر منځ مکالمات، مراسلات او مخابرات له هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

محرميت مكالمات، مراسلات و مخابرات بين متهم و وكيل آن، از هر نوع تعرض مصؤن مى باشد.

د مدافع وکيلانو وظايف او واکونه د قانون له لياري تنظيمېږي.

وظايف و صلاحيت هاى وكلاى مدافع توسط قانون تنظيم مى گردد.

دوه دېرشمه ماده:
پور د پوروړي د آزادۍ د سلبيدو يا محدودېدو سبب کيداى نشي.

مادۀ سى و دوم:
مديون بودن شخص موجب سلب يا محدود شدن آزادى وى نمى شود.

د پور د بيرته اخيستلو لارې چارې او وسايل د قانون له لياري تنظيمېږي.

طرز و وسايل تحصيل دين توسط قانون تنظيم ميگردد.

دري دېر شمه ماده:
د افغانستان اتباع د انتخابولو او د انتخابېدلو حق لري.

مادۀ سى و سوم:
اتباع افغانستان حق انتخاب كردن و انتخاب شدن را دارا مى باشند.

له دې حق څخه د ګټې اخيستو شرايط اولارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

شرايط و طرز استفاده از اين حق توسط قانون تنظيم ميگردد.

څلور دېرشمه ماده:
د بيان آزادي له تيري څخه خوندي ده.

مادۀ سى و چهارم:
آزادى بيان از تعرض مصؤن است.

هر افغان حق لري چې خپل فکر د وينا ، ليکنې، انځور او يا نورو وسيلو له لارې، په دې اساسي قانون کې د راغلو حکمونو په

هر افغان حق دارد فكر خود را به وسيله گفتار، نوشته، تصوير و يا وسايل ديگر، با رعايت احكام مندرج اين قانون اساسى

(c) ketabton.com: The Digital Library

رعايت، څرګند کړي.

اظهار نماید.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښيي، خپاره او نشر کړي.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد.

د مطبعو، راډيو او تلويزيون، د مطبوعاتو دخپرولو او د جمعي ارتباط په نورو وسايلو پورې مربوط حکمونه د قانون له لیارې تنظیمېږي.

احکام مربوط به مطابع، رادیو و تلویزیون، نشر مطبوعات و سایر وسایل ارتباط جمعی توسط قانون تنظیم میگردد.

پنځه دېرشمه ماده:

د افغانستان اتباع حق لري چې د خپلو مادي او یا معنوي غوښتنو د تأمین لپاره، د قانون له حکمونو سره سم، ټولنې جوړې کړي.

مادۀ سی و پنجم:

اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمین مقاصد مادی و یا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعیتها تأسیس نمایند.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون له حکمونو سره سم، سیاسي ګوندونه جوړ کړې، په دې شرط چې:

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سیاسی تشکیل دهند، مشروط بر اینکه:

۱- د ګوند مرامنامه او اساسنامه د اسلام د سپېڅلي دين د احکامو او په دې اساسي قانون کې د راغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۱- مرامنامه و اساسنامۀ حزب، مناقض احکام دین مقدس اسلام و نصوص و ارزشهای مندرج این قانون اساسی نباشد؛

۲- د ګوند تشکیلات او مالي منابع څرګند وي؛

۲- تشکیلات و منابع مالی حزب علنی باشد؛

۳- نظامي او نظامي ډوله تشکیلات

۳- اهداف و تشکیلات نظامی و شبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هدفونه ونه لري؛

۴- له بهرنیو سیاسي ګوندونو یا نورو بهرنیو منابعو سره تړلي نه وي؛

د قوم، سیمې، ژبې او فقهي مذهب پر بنسټ د ګوند جوړول او فعالیت کول، جواز نه لري.

هغه جمعیت او ګوند چې د قانون له حکمونو سره سم جوړیږي د قانوني موجباتو او باصلاحیتې محکمې له حکمه پرته نه منحل کیږي.

شپږ دیرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ییزو غوښتنو د تأمین لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وکړي.

اوه دیرشمه ماده:
د اشخاصو د مخابرې او لیکونو آزادي او محرمیت که په لیکلي ډول وي یا د تیلیفون او تلګراف یا نورو وسیلو له لارې، له تېرى څخه خوندي دي.

دولت د اشخاصو د مخابرو او لیکونو د پلټنې حق نه لري، مګر د قانون له حکمونو سره سم.

نظامی نداشته باشد؛

۴- وابسته به حزب سیاسی و یا دیگر منابع خارجی نباشد؛

تأسیس و فعالیت حزب برمبنای قومیت، سمت، زبان و مذهب فقهی جواز ندارد.

جمعیت و حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل می شود ، بدون موجبات قانونی و حکم محکمهٔ با صلاحیت منحل نمی شود.

مادهٔ سی و ششم:
اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع و تظاهرات نمایند.

مادهٔ سی و هفتم:
آزادی و محرمیت مراسلات و مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیلهٔ تیلفون، تلگراف و وسایل دیگر، از تعرض مصؤن است.

دولت حق تفتیش مراسلات و مخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته دېرشمه ماده:
د شخص استوګنځی له تېري څخه خوندي دی. هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولای د استوګن له اجازې یا د واکمنې محکمې له قرار پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښوول شوي، د چا کور ته ورننوزي یا یې وپلټي.

مادهٔ سی و هشتم:
مسکن شخص از تعرض مصؤن است. هیچ شخص، به شمول دولت، نمی تواند بدون اجازهٔ ساکن یا قرار محکمهٔ با صلاحیت و به غیر از حالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

د څرګند جرم په مورد کې مسئول مامور کولای شي د محکمې له مخکینۍ اجازې پرته د شخص کورته ورننوزي یا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کور ته له ننوتو یا پلټنې وروسته، په هغه موده کې چې قانون یې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند بدون اجازهٔ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد ازداخل شدن یا اجرای تفتیش، در خلال مدتی که قانون تعیین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

نهه دېرشمه ماده:
هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سیمو پرته چې قانون منع کړې وي.

مادهٔ سی ونهم:
هر افغان حق دارد به هر نقطهٔ کشور سفر نماید و مسکن اختیار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بیرته راستون شي.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند.

دولت له هېواد څخه بهر د افغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلويښتمه ماده:
ملکيت له تيري څخه خوندی دی.

هېڅوک د ملکيت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي، مګر د قانون د احکامو په حدودوکې.

د هيچا ملکيت د قانون د حکم او د باصلاحيته محکمې له پرېکړې پرته نه مصادره کېږي.

د شخص د ملکيت استملاک يوازې د عامه ګټو د تأمين په مقصد، د مخکيني او عادلانه بدل په ورکولو، د قانون له مخې مجاز دی.

د شخص د شتمنۍ پلټنه او اعلان يوازې د قانون په حکم کېداي شي.

مادۀ چهلم:
ملکيت از تعرض مصؤن است.

هيچ شخص از کسب ملکيت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احکام قانون.

ملکيت هيچ شخص، بدون حکم قانون و فيصلۀ محکمۀ با صلاحيت مصادره نمی شود.

استملاک ملکيت شخص، تنها به مقصد تأمين منافع عامه، در بدل تعويض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.

تفتيش و اعلان دارايی شخص، تنها به حکم قانون صورت می گيرد.

يوڅلو يښتمه ماده:
بهرني اشخاص په افغانستان کې د عقاري مالونو د ملکيت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانګې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري. د بهرنيو ملکونو پر سياسي نمايندګيو او پر هغو بين المللي مؤسسو چې افغانستان پکې غړيتوب لري د عقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

مادۀ چهل و يکم:
اشخاص خارجی در افغانستان حق ملکيت اموال عقاری را ندارند.

اجارۀ عقار به منظور سرمايه گذاری، مطابق به احکام قانون مجاز می باشد. فروش عقار به نمايندگی های سياسی دول خارجی و به مؤسسات بين المللی که افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احکام قانون، مجاز می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه څلویښتمه ماده:
هر افغان مکلف دی د قانون له حکمونو سره سم دولت ته مالیه او محصول ورکړي.

هیڅ راز مالیه او محصول، د قانون له حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې ډول یې د ټولنیز عدالت په رعایت د قانون په وسیله ښوول کېږي.

دا حکم د بهرنیو کسانو او مؤسسو په برخه کې هم تطبیقېږي.

هر ډول ورکړه شوي مالیه، محصول او عایدات، دولتي واحد حساب ته تحویلېږي.

مادهٔ چهل و دوم:
هر افغان مکلف است مطابق به احکام قانون به دولت مالیه و محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.

اندازهٔ مالیه و محصول و طرز تادیهٔ آن، با رعایت عدالت اجتماعی، توسط قانون تعیین میگردد.

این حکم در مورد اشخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق میشود.

هر نوع مالیه، محصول و عواید تادیه شده، به حساب واحد دولتی تحویل داده می شود.

دري څلو یښتمه ماده:
زده کړه د افغانستان د ټولو اتباعو حق دی چې د لیسانس تر درجې پورې وړیا د دولت له خوا تأمینیږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کې د متوازن معارف د عامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تأمین لپاره اغېزمن پروګرام طرح او تطبیق کړي او د مورنیو ژبو د تدریس لپاره په هغو سیموکي چې پرې خبرې کېږي لاره

مادهٔ چهل وسوم:
تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجه لیسانس در مؤسسات تعلیمی دولتی به صورت رایگان از طرف دولت تأمین می گردد.

دولت مکلف است به منظور تعمیم متوازن معارف در تمام افغانستان، تأمین تعلیمات متوسطهٔ اجباری، پروگرام مؤثر طرح و تطبیق نماید و زمینه تدریس زبان های مادری را در مناطقی که به آنها تکلم می کنند

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواره کړي.

فراهم کند.

څلور څلویښتمه ماده:
دولت مکلف دی د ښځود زده کړو د پراختیا او توازن د ایجاد په منظور، دکوچیانو د زده کړو د ښه والي او په هیوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیق کړي .

مادۀ چهل و چهارم:
دولت مکلف است به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم برای زنان، بهبود تعلیم کوچیان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق نماید.

پنځه څلویښتمه ماده :
دولت داسلام دسپېڅلي دین د حکمونو او ملي فرهنګ پر بنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعلیمي نصاب طرح او تطبیقوي او دښوونځیو د دیني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبونو پر بنسټ تدوینوي.

مادۀ چهل و پنجم:
دولت نصاب واحد تعلیمی را، بر مبنای احکام دین مقدس اسلام و فرهنگ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبیق می کند و نصاب مضامین دینی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوین می نماید.

شپږ څلویښتمه ماده :
د لوړو عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظیفه ده.

مادۀ چهل و ششم:
تأسیس و ادارۀ مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی وظیفه دولت است.

دافغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او د سواد زده کړو مؤسسې جوړې کړي.

اتباع افغانستان می توانند به اجازۀ دولت به تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمایند.

دولت کولای شي بهرنیو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم دلوړو،

دولت می تواند تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمــومي او اختصاصــي زده‌کــړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

د لــوړو زده کــړو پـه دولتـي مؤسسـو کـې دشاملېدو شرطـونـه او لـه هغـو سره نـورې مربوطې چارې، دقـانون لـه ليارې تنظيمېږي.

اوه څلويښتمه ماده:
دولـــت د عـــلـم ، فـرهنـگ، ادب او هنـر د پـرمختــگ لپــاره اغــيز مـن پروگرامونه طرح کوي.

دولـــت د مؤلـف، مختــرع او کاشــف حقـوق تضمينـوي او پـه ټولـو برخـو کـې علـمي څيړنـې هڅـوي او ملاتـړ يې کـوي او د هغـو لـه نتيجو څـــخه د اغيزمنـې گټـې اخيسـتل د قـانون لـه حکمونو سره سم عاموي.

اته څلويښتمه ماده:
کار، د هر افغان حق دي.

دکـار د سـاعتونو ټاکـل، او بـا معاشـه رخصتـي، د کـار او کـارگر حقـوق او لـه هغو سره نورې مربوطې چارې د قـانون له لياري تنظيمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

را بـه اشـخاص خـارجی نيـز مطابق بـه احکام قانون اجازه دهد.

شــرايط شمول در مؤسسات تعليمات عـــالی دولتـــی و ســاير امــور مـربـــوط بـــه آن، تـوســط قــانون تنظيم ميگردد.

مادۀ چهل و هفتم:
دولـــت بـــرای پيشرفـــت علـــم، فرهنـگ، ادب و هنـر پـروگرامهای مؤثر طرح می نمايد.

دولت حقوق مؤلف، مختـرع و کاشف را تضـمين مـی نمايـد و تحقيقـات علمی را در تمام عرصه ها تشويق و حمايـت مـی کنـد و اسـتفادۀ مـؤثر از نتايج آن را، مطابق به احکام قـانون، تعميم می بخشد.

مادۀ چهل و هشتم:
کار حق هر افغان است.

تعـــيين سـاعات کـار، رخصـتی بـا مـــزد، حقـــوق کــار و کـارگـــر و ساير امور مربوط به آن توسط قـانون تنظيم ميگردد.

انتخـاب شـغل و حرفــه، در حـدود احکام قانون، آزاد می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه څلويښتمه ماده :
د جبري کار تحميل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حالاتو کې چې عامه ژوند او هوساينه تهديد کړي فعاله برخه اخيستنه د هر افغان ملي وجيبه ده.

پر ماشومانو د کار تحميل جواز نه لري.

مادۀ چهل و نهم:
تحميل کار اجباری ممنوع است.

سهم گيری فعا ل در حالت جنگ، آفات و ساير حالاتی که حيات و آسايش عامه را تهديد کند، از وجايب ملی هر افغان می باشد.

تحميل کار بر اطفال جواز ندارد.

پنځوسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د يوې سالمې اداري او د هېواد په اداري سيستم کې د سمون د رامنځته کيدو لپاره، لازم تدبيرونه ونيسي.

اداره خپل اجراآت په بشپړه بې طرفۍ او د قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتی ادارو څخه اطلاعات ترلاسه کړي . دا حق د نورو حقوقو او عامه امنيت ته له زيان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهليت له مخې او له هر ډول توپير څخه پرته د قانون له حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کيږي.

مادۀ پنجاهم:
دولت مکلف است به منظور ايجاد ادارۀ سالم و تحقق اصلاحات در سيستم اداری کشور تدابير لازم اتخاذ نمايد.

اداره اجراآت خود را با بيطرفی کامل و مطابق به احکام قانون عملی می سازد.

اتباع افغانستان حق دسترسی به اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا می باشند. اين حق جز صدمه به حقوق ديگران و امنيت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهليت و بدون هيچگونه تبعيض و به موجب احکام قانون به خدمت دولت پذيرفته می شوند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوپنځوسمه ماده:

هر څوک چې له اداري څخه بې موجبه زيانمن شي د تاوان اخيستلو مستحق دی او کولای شي د تاوان د ترلاسه کولو لپاره په محکمه کې دعوا اقامه کړي.

له هغوحالاتو پرته چې قانون ښوولي، دولت نشي کولای د با صلاحيته محکمې له حکمه پرته د خپلو حقوقو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

مادۀ پنجاه و يکم:

هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره می باشد و می تواند برای حصول آن در محکمه دعوا اقامه کند.

به استثنای حالاتی که در قانون تصريح گرديده است، دولت نمی تواند بدون حکم محکمۀ با صلاحيت به تحصيل حقوق خود اقدام کند.

دوه پنځوسمه ماده :

دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغيو د مخنيوي او د وړيا علاج وسيلې او روغتيايي آسانتياوي د قانون له حکمونو سره سم تأمينوي.

دولت له قانون سره سم د خصوصي طبي خدمتونو او روغتيايي مرکزونو جوړول او پراختيا هڅوي او ملاتړ يې کوي.

دولت د سالمې بدني روزنې د پياوړتيا او د ملي او سيمه ييزو ورزشونو د پراختيا لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

مادۀ پنجاه و دوم:

دولت وسايل وقايه و علاج امراض و تسهيلات صحی رايگان را برای همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمين می نمايد.

دولت تأسيس و توسعه خدمات طبی و مراکز صحی خصوصی را مطابق به احکام قانون تشويق و حمايت می کند.

دولت به منظور تقويت تربيت بدنی سالم و انکشاف ورزشهای ملی و محلی تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

دري پنځوسمه ماده :

دولت د شهيدانو او مفقودينو له پاتې کسانو، د معلولينو او معيوبينو د بيا ځواکمنۍ او په ټولنه کې د هغوی د

مادۀ پنجاه و سوم:

دولت به منظور تنظيم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهدأ و مفقودين و برای باز

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالي ونډې اخیستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتیایي خدمتونو د تنظیم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبیرونه نیسي.

توانی معلولین و معیوبین و سهم گیری فعال آنان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

دولت د متقاعدینو حقوق تضمینوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معیوبینو او معلولینو او بې وسه یتیمانو سره د قانون له حکمونو سره سم لازمي مرستې کوي.

دولت حقوق متقاعدین را تضمین نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست، معیوبین و معلولین و ایتام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

څلور پنځوسمه ماده :

کورنۍ د ټولنې اساسي رکن دی او د دولت تر پاملرنې لاندې ده.

مادۀ پنجاه و چهارم:

خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می دهد و مورد حمایت دولت قرار دارد.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتیا د تأمین، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپېڅلي دین له احکامو سره د مغایرو رسومو د له منځه وړو لپاره لازم تدبیرونه نیسي.

دولت به منظور تأمین سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام تدابیر لازم اتخاذ می کند.

پنځه پنځوسمه ماده :

له هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجیبه ده.

مادۀ پنجاه و پنجم:

دفاع از وطن وجیبۀ تمام اتباع افغانستان است.

د عسکري مکلفیت د دورې د تېرولو شرطونه دقانون له لیارې تنظیمېږي.

شرایط اجرای دورۀ مکلفیت عسکری توسط قانون تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ پنځوسمه ماده:
د اساسي قانــون د حــکمونو پيروي، د قوانــينو اطاعـت او دعامـه نظـم او امنيــت رعــايت دافغانســتان د ټولــو خلکو وجيبه ده.

د قـانون لـه حکمونـو څخـه بـې خبـري عذر نه ګڼل کيږي.

اوه پنځوسمه ماده :
دولـت پـه افغانسـتان کـې د خـارجي اتبـاعو حقـوق او آزادۍ لـه قـانون سره سم تضمينوي. دا کسان د بين المللي حقوقــو د قواعــدو پــه حــدودوکې د افغانستان د دولت د قوانينو په رعايت مکلف دي.

اته پنځوسمه ماده :
دولـت پـه افغانسـتان کـې د بشــر د حـقوقــو د رعــايــت د څـارنې، ښـه والــــي او مــــلاتړ لپــــاره، د افـغـانســـــتان د بشـــر د حقوقـــو خپــلواک کميــسيون جوړوي.

هـر څـوک کـولای شـي د خپلـو بشـري حقوقــو د نقـض پـه صـورت کـې دې کميسيون ته شکايت وکړي.

کميسيون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد، مربوطو قـانوني ځـانګو تـه راجـع کـړي او د هغـوی لـه

مادۀ پنجاه و ششم:
پــيروی از احــکام قــانون اساســی، اطاعــت از قـــوانيـــــن و رعـايــت نظم و امن عـامه وجيبه تـمام مـردم افـغـانسـتـان است.

بــی خــبری از احكــام قــانون عــذر دانسته نمی شود.

مادۀ پنجاه و هفتم:
دولــت حقــوق و آزادی هــای اتبـــاع خارجی را در افغانستان، طبق قـانون تضـمين مـی كــند. ايـن اشـخاص در حـدود قواعـد حقـوق بـين المللـی بـه رعـايــت قــوانين دولـت افغانســتان مكلف می باشند.

مادۀ پنجاه و هشتم:
دولـــت بـــه مـنظـــور نظــارت بــر رعـايت حقـوق بـشـر در افـغـانستان و بهبـود و حمايــت از آن، کميســـيون مســتقل حقــوق بشــر افغانســتان را تأسيس می نمايد.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقـوق بشـری خـود، بـه ايـن كميسـيون شكايت نمايد.

كميســيون مــی توانــد مــوارد نقــض حقـــوق بشـــری افـــراد را بـــه مراجـــع قانونـــی راجـع ســـازد و در دفـــاع از

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

حقوق آنها مساعدت نماید.

ددې کمېسيون جوړښت او د کار ډول يې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم میگردد.

نهه پنځوسمه ماده :
هېڅوک نشي کولای په دي اساسي قانون کې له راغلو آزاديو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکی، ځمکنۍ بشپړتيا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

مادۀ پنجاه و نهم:
هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت و وحدت ملی عمل کند.

دریم فصل
جمهور رئیس

فصل سوم
رئیس جمهور

شپیتمه ماده :
جمهور رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائیه، مقننه او قضائیه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

مادۀ شصتم:
رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحیت های خود را در عرصه های اجرائیه، تقنینیه و قضائیه، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

جمهور رئیس دوه، لومړی او دويم مرستيالان لري.

رئیس جمهور دارای دو معاون اول و دوم، می باشد.

د جمهوري رياست کانديد د خپلو مرستيالانو نومونه د ځان له کانديدولو سره يو ځای ملت ته اعلاموي.

کاندید ریاست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کاندید شدن خود به ملت اعلام میدارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهـور رئـیس لـومړی مرسـتیال د جمهور رئـیس د غیـاب، استعفأ او یا مړينې په حالاتوکې ددې اساسي قـانون له مندرجو حکمونو سره سم، کار کوي.

معـاون اول رئـیس جمهـور در حالـت غیـاب، اسـتعفأ و یـا وفـات رئـیس جمهـور، مطـابق بـه احکـام منـدرج ایـن قانون اساسی، عمل می کند.

د جمهـــور رئـــیس د لـومـــړي مـرستـيـال پـه غيـاب کـې، دويـم مرستيال د اساسي قـانون لـه مندرجو احکامو سره سم، عمل کوي.

در غـيـــاب مـــعـاون اول رئـيس جمهـور، معــاون دوم مطـابــق بـه احکام منــدرج ایــن قــانون اساسی عمل می کــند.

يوشپيتمه ماده :

جمهـــور رئـــیس د راي ورکوونکيــو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو رايو لــه لارې په سلـوکې تر پنځـوسو زيـاتو رايو په ترلاسه کـولو انتخابيږي.

مادۀ شصت و یکم:

رئیس جمهور با کسب اکثریت بیش از پنجاه فی صد آرای رای دهند گان از طریــق رأی گیـری آزاد، عمــومی، سری و مستقیم انتخاب می گردد.

د جمهـور رئـیس وظیفـه تـر انتخابـاتو وروسـته د پـنځم کـا ل د غبرګـولي پـه لومړۍ نيټه پای ته رسيږي.

وظـیـفـــۀ رئـیـــس جـــمهور در اول جوزای سـال پـنجم بعد از انتخابات پایان می یـابــد.

د جمهور رئیس د کار تر پای ته رسېدو د مخـه د نـوي جمهـور رئـيس د ټـاکلو لپـاره انتخابـات، لـه ديرشـو ترشپيتو ورځو پورې، موده کې کيږي.

انتخابـات بــه منظـور تعیــین رئـیس جمـهور جــديد در خـلال مــدت سی الــی شــصت روز قبـل از پایــان کــار رئـــیس جمهـــور برگزار میگردد.

کـه چيـرې پـه لـومړي پـړاو کـې لـه کانديدانو څخه يو هم ونه کړای شي چې په سلوکې تر پنځوسو زياتې رايې ترلاسـه کـړي، انتخابـات د دوهـم ځـل لپاره د انتخاباتو د نتـايجو د نېټـې تر اعـلان وروسـته د دوو اونيـو پـه اوږدو

هـرگـــاه در دور اول هـــیچ یـــک از کـانـدیـدان نتـواند اکثریت بـیش از پنجــاه فـــی صـد آرا را بـه دســت آورد، انتـــخابات بـرای دور دوم در ظـــرف دو هفــته از تـاریخ اعــلام نتـــایج انتـــخابات بـــرگزار مـــی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تر سره کېږي . دا ځل يوازي هغه دوه تنه کانديدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې يې تر ټولو زياتې رايي ترلاسه کړې وي.

گردد و در اين دور تنها دو نفر از کانديدانی که بيشترين آرا را در دور اول به دست آورده اند ، شرکت می نمايند.

د انتخاباتو په دويم پړاو کې هغه څوک چې د رايو اکثريت ترلاسه کړي، جمهور رئيس ګڼل کېږي.

در دور دوم انتخابات، کانديدی که اکثريت آرا را کسب کند ، رئيس جمهور شناخته می شود .

که چېرې د جمهوري رياست يو کانديد د رای ګیرۍ د لومړي يا دويم پړاو په جريان او يا تر انتخاباتو وروسته او يا د انتخاباتو د نتايجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کيږي.

هرگاه يکی از کانديدان رياست جمهوری در جريان دور اول يا دوم رأی گيری و يا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتايج انتخابات وفات نمايد ، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار ميگردد .

دوه شپيتمه ماده :

څوک چې جمهوري رياست ته کانديد پېږي، بايد دلاندنيو شرطونو لرونکی وي:

مادۀ شصت و دوم:

شخصی که به رياست جمهوری کانديد می شود ، واجد شرايط ذيل می باشد:

۱- د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان مور او پلار څخه زېږيدلی وي او د بل هېواد تابعيت ونه لري؛

۱- تبعۀ افغانستان، مسلمان و متولد از والدين افغان بوده و تابعيت کشور ديگری را نداشته باشد ؛

۲- د کانديديدو په ورځ يې عمر تر څلويښتو کلونو لږ نه وي؛

۲- در روز کانديد شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد ؛

۳- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم

۳- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زیات د جمهور رئیس په حیث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهور رئیس د مرستیالانو په برخه کې هم تطبیقېږي.

درې شپیتمه ماده :

جمهور رئیس د کار تر پیل د مخه، د ځانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لیارې تنظیمېږي، دا لاندې لوړه یادوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دین پیروي او ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانینو رعایت او د تطبیق څارنه وکړم.

د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتیا ساتنه او د افغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له دربار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوسایۍ په لاره

نشده باشد ؛

هیچ شخص نمی تواند بیش از دو دوره به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج این ماده در مورد معاونین رئیس جمهور نیز تطبیق می گردد.

مادهٔ شصت و سوم:

رئیس جمهور قبل از تصدی وظیفه، مطابق به طرز العمل خاص که توسط قانون تنظیم میگردد ، حلف آتی را به جا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند یاد می کنم که دین مقدس اسلام را اطاعت و از آن حمایت کنم. قانون اساسی و سایر قوانین را رعایت و از تطبیق آن مواظبت نمایم.

از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست و حقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتیبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپلې هڅې جارې وساتم."

څلور شپېتمه ماده:
جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱- د اساسي قانون د اجرأ څارل؛

۲- د ملي شورى په تصويب د هېواد د سياست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳- د افغانستان د وسله والو ځواکونو ستر مشرتوب؛

۴- د ملي شورى په تاييد دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵- د ځمکنۍ بشپړتيا او د خپلواکۍ د ساتنې د دفاع په حالت کې د لازم تصميم نيول؛

۶- د ملي شورى په تاييد له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګيو لېږل؛

۷- ددې اساسي قانون په (نهه شپېتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، دلويې جرګې راغوښتل؛

۸- د ملي شورى په تاييد د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

افغانستان بكار برم."

مادۀ شصت و چهارم:
رئيس جمهور داراى صلاحيتها و وظايف ذيل مى باشد:

۱- مراقبت از اجراى قانون اساسى؛

۲- تعيين خطوط اساسى سياست كشور به تصويب شوراى ملى؛

۳- قيادت اعلاى قواى مسلح افغانستان؛

۴- اعلان حرب و متاركه به تائيد شوراى ملى؛

۵- اتخاذ تصميم لازم در حالت دفاع از تماميت ارضى و حفظ استقلال؛

۶- فرستادن قطعات قواى مسلح به خارج افغانستان به تائيد شوراى ملى؛

۷- داير نمودن لويه جرگه به استثناى حالت مندرج مادۀ شصت و نهم اين قانون اساسى؛

۸- اعلان حالت اضطرار به تائيد شوراى ملى و خاتمه دادن به آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹- د ملي شورى او لويې جرگې د غونډو پرانيستل؛

۱۰- د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفى منل؛

۱۱- د ولسي جرگې په تاييد د وزيرانو، لوى څارنوال، د مركزى بانک، د ملى امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاكل او د هغوى عزلول او د استعفى منل؛

۱۲- د ولسي جرگې په تاييد د سترې محكمې د رئيس او غړيو ټاكل؛

۱۳- د قانون له حكمونو سره سم د قاضيانو، د وسله والو ځواكونو، پوليسو، د ملى امنيت د منصبدارانو او دلوړ رتبه مامورينو ټاكل، تقاعد وركول، د استعفى منل او عزلول؛

۱۴- په بهرنيو هېوادونو او نړيوالو مؤسسو كې د افغانستان د سياسي نماينده گيو د مشرانو ټاكل؛

۱۵- په افغانستان كې د بهرنيو سياسي نماينده گانو د باورليكونو منل؛

۱۶- د قوانينو او تقنيني فرمانونو توشيح كول؛

۹- افتتاح اجلاس شوراى ملى و لويه جرگه؛

۱۰- قبول استعفاى معاونين رياست جمهورى؛

۱۱- تعيين وزرا، لوى ثارنوال، رئيس بانک مركزى، رئيس امنيت ملى و رئيس سره مياشت به تائيد ولسى جرگه و عزل و قبول استعفاى آنها؛

۱۲- تعيين رئيس و اعضاى ستره محكمه به تائيد ولسى جرگه؛

۱۳- تعيين، تقاعد، قبول استعفا و عزل قضات، صاحب منصبان قواى مسلح، پوليس و امنيت ملى و مامورين عالى رتبه مطابق به احكام قانون؛

۱۴- تعيين سران نمايندگى هاى سياسى افغانستان نزد دول خارجى و مؤسسات بين المللى؛

۱۵- قبول اعتماد نامه هاى نمايندگان سياسى خارجى در افغانستان؛

۱۶- توشيح قوانين و فرامين تقنينى؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷- د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باورليکونو ورکول؛

۱۸- د قانون له حکمونو سره سم د جزاگانو تخفيف او بخښل؛

۱۹- د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو ورکول؛

۲۰- د هېواد د اداري سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمېسيونونو جوړول؛

۲۱- په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف؛

پنځه شپيتمه ماده:
جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان د خلکو ټولپوښتنې ته مراجعه وکړي.

ټولپوښتنه بايد د دې اساسي قانون د حکمونو مخالفه او د هغه د تعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپيتمه ماده:
جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې

۱۷- اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بين الدول مطابق به احکام قانون؛

۱۸- تخفيف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹- اعطای مدالها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛

۲۰- تأسيس کميسيون ها به منظور بهبود ادارهٔ کشور مطابق به احکام قانون؛

۲۱- ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسی؛

مادهٔ شصت و پنجم:
رئيس جمهور می تواند در موضوعات مهم ملی، سياسی، اجتماعی و يا اقتصادی به آرای عمومی مردم افغانستان مراجعه نمايد.

مراجعه به آرای عمومی نبايد مناقض احکام اين قانون اساسی ويا مستلزم تعديل آن باشد.

مادهٔ شصت و ششم:
رئيس جمهور در اعمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نيسي.

صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی، مصالح علیای مردم افغانستان را رعایت می کند.

جمهور رئيس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکيتونه او شتمنۍ وپلوري او يا يې وبخښي.

رئیس جمهور نمی تواند بدون حکم قانون ملکیت های دولتی را بفروشد یا اهدا کند.

جمهور رئيس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه‌ييزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

رئیس جمهور نمی تواند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نماید.

اوه شپيتمه ماده:

د جمهور رئيس د استعفی، عزل، مړينې او يا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظيفې د اجرا مخه نيسي د جمهور رئيس لومړی مرستيال د جمهور رئيس واکونه او وظايف په غاړه اخلي.

مادۀ شصت و هفتم:

در صورت استعفا، عزل یا وفات رئیس جمهور و یا مریضی صعب العلاج که مانع اجراء وظیفه شود، معاون اول رئیس جمهور صلاحیتها و وظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

جمهور رئيس خپله استعفی په خپله ملی شوری ته اعلاموي.

رئیس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نماید.

د صعب العلاجه ناروغۍ تثبيت د هغه طبی هيئت له خوا کېږي چې ستره محکمه يې ټاکي.

تثبیت مریضی صعب العلاج توسط هیئت طبی با صلاحیت که از طرف ستره محکمه تعیین میگردد صورت میگیرد.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور

در این حالات در خلال مدت سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رئیس د ټاکلو لپاره په درې میاشتو کې دننه ددې اساسي قانون د یوشپیتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

ماه انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید طبق مادۀ شصت و یکم این قانون اساسی برگزار میگردد.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د لنډ مهاله جمهور رئیس په توگه، د وظیفې د ترسره کولو په موده کې لاندینۍ چارې نشي ترسره کولای:

معاون اول رئیس جمهور در زمان تصدی به حیث رئیس جمهور موقت امور ذیل را انجام داده نمی تواند:

۱- د اساسي قانون تعدیل؛

۱- تعدیل قانون اساسی؛

۲- د وزیرانو عزل؛

۲- عزل وزرا؛

۳- ټول پوښتنه؛

۳- مراجعه به آرای عامه؛

د جمهور رئیس مرستیالان ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي ځان جمهوري ریاست ته کاندید کړي.

معاونین رئیس جمهور می توانند مطابق به احکام این قانون اساسی خود را به ریاست جمهوری کاندید نمایند.

د جمهور رئیس په غیاب کې د لومړي مرستیال وظایف د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کېږي.

در صورت غیاب رئیس جمهور، وظایف معاون اول توسط رئیس جمهور تعیین می گردد.

اته شپیتمه ماده :

که چېرې د جمهور رئیس یو مرستیال استعفی وکړي او یا مړ شي د هغه پرځای بل شخص د جمهور رئیس له خوا او د ولسی جرگې په تائید ټاکل کېږي.

مادۀ شصت و هشتم:

هرگاه یکی از معاونین رئیس جمهور استعفاء و یا وفات نماید عوض وی شخص دیگری توسط رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهـور رئـيس او د هغـه د لـومړي مرستيال د يوځـايي مړينـې پـه صورت کـې پـه ترتيـب سره دويـم مرسـتيال، د مشـرانو جرگـې رئـيس د ولسـي جرگـې رئيس د او د بهرنيـو چـارو وزيـر يـو پـه بل پسي ددې اسـاسي قـانـون د (اوه شـپيتمې) مـادې لـه حکـم سـره سـم د جمهور رئيس وظيفې په غاړه اخلي.

در صـورت وفـات همزمـان رئـيس جمهـور و معـاون اول وی، بالترتيـب معـاون دوم، رئـيس مشـرانو جرگـه، رئـيس ولـسی جـرگـه و وزيـر خـارجـه يکـی بعـد ديگـری مطـابق بـه حکـم مندرج مادۀ شصت و هفتم ايـن قـانون اساسـی وظـايف رئـيس جمهور را به عهده ميگيرد.

نهه شپيتمه ماده :

جـمـهـور رئـيـس د ملـت او ولسـي جرگـې پـه وړانـدې ددې مـادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

مادۀ شصت و نهم:

رئيس جمهـور در برابر ملت و ولسـی جرگـه مطـابق بـه احکـام ايـن مـاده مسئول می باشد.

پـر جمـهـور رئـيس د بشـري ضـد جرمونـو، ملـي خيانـت يـا جنايـت د ارتکـاب تـور لگـول د ولسـي جرگـې د ټولـو غړيـو د دريـيمې برخـې لـه خـوا غوښـتل کېـدای شـي. کـه چېـرې داغوښتنه د ولسي جرگې د ټولو غړيو له دريو څخه د دوو برخو د رايو له خوا تاييـد شـي، ولسـي جرگـه د يـوې مياشتې دننه لويه جرگه دايروي.

اتهام عليه رئيس جمهور به ارتکـاب جـرايم ضـد بشـری، خيانـت ملـی يـا جنـايت، از طـرف يـک ثلـث کـل اعضـای ولسـی جرگـه تقـاضـا شـده مـی توانـد. در صـورتيـکه ايـن تقـاضـا از طـرف دو ثلـث کـل آرای ولسـی جرگـه تـائيد گـردد، ولسـی جرگـه در خـلال مـدت يـک مـاه لويـه جرگه را داير می نمايد.

کـه لويـه جرگـه منسـوب شـوی اتهـام د ټولـو غړيـو لـه دريـو څخـه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريـت تصـويب کـړي، جمهـور رئيس لـه وظيفـې څخـه گوښـه او موضـوع ځـانگړې محکمـې تـه سپارل کيږي. ځانگړې محکمه د ولسی

هـرگـاه لـويـه جـرگـه اتهـام منسوب را بـه اکثريـت دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـويب نمايـد، رئـيس جمهـور از وظيفه منفصل و موضوع بـه مـحکمۀ خـاص محـول ميگـردد. محکمـۀ خـاص متشـکل اسـت از

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرگې له دريو غړيو، دسترې محكمې له دريو غړيو چې لويه جرگه يې ټاكي او د مشرانو جرگې لـه رئيس څخـه جوړيږي، دعـوي د هغـه شخـص لـه خوا چې د لوې جرگې لـه خـوا ټـاكل كيږي، اقامه كيږي.

رئيس مشرانـو جـرگه، سه نفـر از اعضـاى ولسـى جـرگه و سـه نفـر از اعضاى ستره محكمه به تعيين لويه جـرگه، اقامۀ دعوى توسط شخصى كـه از طـرف لويـه جرگـه تعيـين مـى گـردد صورت ميگيرد.

په دې حالت كې د دې اساسي قـانون پـه (اوه شـپيتمه) مـاده كـې راغلـي حكمونه تطبيقيږي.

در ايـن حالـت احكـام منـدرج مـادۀ شصـت و هفـتم ايـن قـانون اساسـى تطبيق مى گردد.

اويا يمه ماده :

د جمهـور رئـيس تنخـوا او لگښـتونه د قانون له لياري تنظيميږي.

مادۀ هفتادم:

معــاش و مصــارف رئــيس جمهــور تـوسط قانون تنظيم مى گردد.

جمهــور رئـيس د خـدمت د دورې تـر ختميدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده كې د جمهوري رياست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حكمونو سره سم، گټه اخلي.

رئـيس جمهــور بعــد از خـــتم دوره خــدمت، بـه استثناى حــالت عـزل، براى بقيه مـدت حيات از حقوق مالى دوره رياسـت جمـــهورى مطــابق بــه احـكام قانون مستفيد مى شود.

څلورم فصل
حكومت

فصل چهارم
حكومت

يواويايمه ماده:

حـكومـت لـــه وزيـــرانـــو څـــخـــه جـــوړ دى چـــې د جـــمـــهور رئيس تـــر ريـاســت لانــدې كــار كــوي. د وزيـرانـو شـميـر او وظايـف د قـانون لـه لياري تنظيميږي.

مادۀ هفتاد و يكم:

حـكومـت متـشـكل است از وزرا كـه تـحـت ريـاســت رئـيــس جـمـهــور اجـراى وظـيـفـه مـى نـمـايـنـد. تـعـداد وزرا و وظايـف شـان تـوسـط قـانـون تـنـظيـم مـى گـردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه اويايمه ماده :
څوک چې د وزير په توګه ټاکل کيږي بايد لاندينې شرطونه ولري:

۱- يوازي د افغانستان د تابعيت لرونکی وي.

که چيرې د کوم وزارت کانديد د بل هېواد تابعيت هم ولري ولسي جرګه د هغه د تائيد يا رد ، صلاحيت لري؛

۲- لوړ تحصيلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳- عمر يې تر پنځه دېرش کلونو لږ نه وي؛

۴- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي.

دري اويايمه ماده :
کېدای شي وزيران د ملي شورى له غړيو او يا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شورى غړی د وزير په توګه وټاکل شي، په شورى کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د هغه

مادهٔ هفتاد و دوم:
شخصی که به حيث وزير تعيين می شود واجد شرايط ذيل می باشد:

۱- تنها حامل تابعيت افغانستان باشد.

هرگاه کانديد وزرات تابعيت کشور ديگری را نيز داشته باشد، ولسی جرگه صلاحيت تائيد و يا رد آنرا دارد؛

۲- دارای تحصيلات عالی، تجربهٔ کاری و شهرت نيک باشد؛

۳- سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد؛

۴- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

مادهٔ هفتاد و سوم:
وزرا می توانند از اعضای شورای ملی يا خارج از آن تعيين شوند.

هرگاه عضو شورای ملی به حيث وزير تعيين شود، عضويت خود را در شوری از دست ميدهد و در عوض

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځاي بل شخص د قانون له حکم سره سم تاکل کيږي.

څلور اويايمه ماده :
وزيران د وظيفې له پيله مخکې د جمهور رئيس په وړاندې، لاندينۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپيڅلي دين د حکمونو حمايت، داساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانينو رعايت، د اتباعو د حقوقو حفاظت د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتيا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای (جل جلاله) حاضر ګڼم او خپلې راسپارل شوې وظيفې په رښتينولۍ سرته رسوم."

پنځه اويايمه ماده :
حکومت لاندينۍ وظيفې لري:

۱- ددې اساسي قانون او نورو قوانينو د احکامو او د محکمو د قطعي پريکړو عملي کول؛

۲- د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او په نړيواله ټولنه کې د افغانستان د حيثيت او

وی شخص ديگری مطابق به حکم قانون تعيين ميگردد.

مادۀ هفتاد و چهارم:
وزرا قبل از تصدی وظيفه حلف آتی را به حضور رئيس جمهور، به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند ياد مى کنم که دين مقدس اسلام را حمايت، قانون اساسی و ساير قوانين افغانستان را رعايت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تماميت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند (جل جلاله) را حاضر دانسته، وظايف محوله را صادقانه انجام دهم."

مادۀ هفتاد و پنجم:
حکومت دارای وظايف ذيل می باشد:

۱- تعميل احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين و فيصله های قطعی محاکم؛

۲- حفظ استقلال، دفاع از تماميت ارضی و صيانت منافع و حيثيت افغانستان در جامعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګټو ساتل؛

۳- د عامه نظم او امن ټینګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴- د بودجې ترتیبول، د دولت د مالي وضعې تنظیمول او دعامه شتمنۍ ساتل؛

۵- دټولنیزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژیکي پرمختیایي پروګرامونو طرح او تطبیق؛

۶- ملي شورى ته د مالي کال په پای کې د سرته رسیدلوچارو او د نوي مالي کا ل د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷- د هغو نورو وظیفو ترسره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانینو له مخې د حکومت له وظیفو څخه ګڼل شویدي.

شپږ اویایمه ماده :

حکومت د هېواد د سیاست د اساسي کرښو د تطبیق او دخپلو وظیفو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع او تصویبوي. دا مقررات باید د هیڅ قانون له نص یا روح سره مناقض نه وي.

بین المللی؛

۳- تأمین نظم و امن عامه و از بین بردن هر نوع فساد اداری؛

۴- ترتیب بودجه، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارایی عامه؛

۵- طرح و تطبیق پروگرام های انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تکنالوژیکی؛

۶- ارائه گزارش به شورای ملی در ختم سال مالی درباره امور انجام شده و پروگرام های عمدۀ سال مالی جدید ؛

۷- انجام سایر وظایفی که به موجب این قانون اساسی و قوانین دیگر از وظایف حکومت دانسته شده است.

مادۀ هفتاد و ششم:

حکومت برای تطبیق خطوط اساسی سیاست کشور و تنظیم وظایف خود مقررات وضع و تصویب می کند. این مقررات باید مناقض نص یا روح هیچ قانون نباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اويايمه ماده :
وزيران خپل وظايف د اداري واحدونو د آمرينو په توگه په هغو حدودوكې چې دا اساسي قانون او نور قوانين يې ټاكي، سرته رسوي.

وزيران له خپلو ټاكلو وظايفو څخه د جمهور رئيس او ولسي جرگې په وړاندې مسئوليت لري.

مادهٔ هفتاد و هفتم:
وزرا وظايف خود را به حيث آمرين واحدهای اداری در داخل حدودی كه اين قانون اساسی و ساير قوانين تعيين می كند، اجرا می نمايند.

وزرا از وظايف مشخصهٔ خود نزد رئيس جمهور و ولسی جرگه مسئوليت دارند.

اته اويايمه ماده:
كه چېرې وزير په بشري ضد جرمونو، ملي خيانت او يا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د (يو سلو څلور دېرشمې) مادې په رعايت ځانگړې محكمې ته سپارل كېږي.

مادهٔ هفتاد و هشتم:
هرگاه وزير به ارتكاب جرايم ضد بشری، خيانت ملی و يا ساير جرايم متهم گردد، قضيه با رعايت مادهٔ يكصد و سی و چهارم اين قانون اساسی به محكمهٔ خاص محول ميگردد.

نهه اويايمه ماده :
حكومت كولای شي د ولسي جرگې د تعطيل په حالت كې له بودجې او مالي چارو پرته، د بيړنۍ اړتيا پر اساس تقنيني فرمانونه ترتيب كړي.

تقنيني فرمانونه د جمهور رئيس تر توشيح وروسته د قانون حكم پيدا كوي. تقنيني فرمانونه بايد د ملي شورى د لومړۍ غونډې ترجوړېدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو كې

مادهٔ هفتاد و نهم:
حكومت می تواند در حالت تعطيل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامين تقنينی را ترتيب كند.

فرامين تقنينی بعد از توشيح رئيس جمهور حكم قانون را حايز می شود. فرامين تقنينی بايد در خلا ل سی روز از تاريخ انعقاد نخستين جلسهٔ شورای ملی به آن تقديم شود و در

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ته ورانده‌ې شي او که د ملي شورى له خوا رد شي، اعتبار نه لري.

صورتی که از طرف شورای ملی رد شود، از اعتبار ساقط میگردد.

اتیایمه ماده:
وزیران نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنیو، سیمه ییزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

مادۀ هشتادم:
وزرا نمی توانند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمایند.

پنځم فصل
ملي شورى

فصل پنجم
شورای ملی

یواتیایمه ماده :
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت ملي شورى د ستر تقنیني اورګان په توګه د افغانستان د خلکو د ارادې ښکارندویه ده او د ټول ملت نمایندګي کوي.

مادۀ هشتاد ویکم:
شورای ملی دولت جمهوری اسلامی افغانستان به حیث عالی ترین ارگان تقنینی مظهر ارادۀ مردم آن است و از قاطبۀ ملت نمایندگی می کند.

د شورى هر غړي درایې د ځرګندونې په وخت کې، د افغانستان د خلکو عمومي مصلحتونه او سترې ګټې د خپل قضاوت محور ټاکي.

هر عضو شوری در موقع اظهار رای، مصالح عمومی و منافع علیای مردم افغانستان را مدار قضاوت قرار می دهد.

دوه اتیایمه ماده :
ملي شورى له دوو مجلسونو: ولسي جرګې او مشرانو جرګې څخه جوړه ده.

مادۀ هشتاد و دوم :
شورای ملی متشکل از دو مجلس: ولسی جرگه و مشرانو جرگه می باشد.

هیڅوک نشي کولای په یوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړى وي.

هیچ شخص نمی تواند در یک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري اتيايمه ماده:
د ولسي جرګې غړي د خلکو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

د ولسي جرګې د کار دوره د پنځم کال د چنګاښ په لومړۍ نېټه د انتخاباتو د نتيجو د اعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شوری په کار پيل کوي.

د ولسي جرګې د دورې ترختمېدو د مخه له دېرشو څخه ترشپيتو ورځو پورې موده کې د ولسي جرګې د غړيو انتخابات کېږي.

د ولسي جرګې د غړيو شمير د هرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زيات نه زيات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې او ورسره نور مربوط مسايل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې بايد داسې تدبيرونه ونيول شي چې انتخاباتي نظام د افغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازيتوب تأمين کړي او د نفوسو په تناسب دې له هر ولايت څخه په اوسط ډول لږ تر لږه دوه

مادۀ هشتاد سوم:
اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می گردند.

دوره کار ولسی جرگه به تاريخ اول سرطان سال پنجم، بعد از اعلان نتايج انتخابات به پايان می رسد و شورای جديد به کار آغاز می نمايد.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پايان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دو صدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و ساير مسايل مربوط به آن در قانون انتخابات تعيين می گردد.

در قانون انتخابات بايد تدابيری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمايندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمين نمايد و به تناسب نفوس از هر ولايت طور اوسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه وکیلې په ولسي جرګه کې غړیتوب ترلاسه کړي.

څلور اتیایمه ماده :
د مشرانو جرګې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کېږي:

۱- د هرې ولایتي جرګې له غړیو څخه یوتن د مربوطې جرګې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره ؛

۲- د هر ولایت د ولسوالیو د جرګو له غړیو څخه یو تن، د مربوطو جرګو په انتخاب، د دریو کلونو لپاره؛

۳- پاتې دریمه برخه غړي دمعلولینو او معیوبینو د دوو تنو او کوچیانو د دوو تنو استازیو په ګډون د هېواد له خبیرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونو لپاره د جمهور رئیس له خوا ټاکل کېږي.

جمهور رئیس له دې اشخاصو څخه په سلوکې پنځوس ښځې ټاکي.

هغه شخص چې د مشرانو جرګې د غړي په توګه انتخابېږي په مربوطه جرګه کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او د ده پرځای د قانون له حکمونو سره

حداقل دو وکیل زن در ولسی جرگه عضویت یابد.

مادهٔ هشتاد و چهارم:
اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل انتخاب و تعیین می شوند:

۱- از جمله اعضای شورای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲- از جملهٔ اعضای شورا های ولسوالیهای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شوراهای مربوط برای مدت سه سال؛

۳- یک ثلث باقی مانده از جملهٔ شخصیت های خبیر و با تجربه به شمول دو نفر از نمایندگان معلولین و معیوبین و دو نفر نمایندگان کوچی ها به تعیین رئیس جمهور برای مدت پنج سال.

رئیس جمهور تعداد پنجاه فیصد از این اشخاص را از بین زنان تعیین می نماید.

شخصی که به حیث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود، عضویت خود را در شورای مربوطه از دست داده، به عوض او شخص دیگری مطابق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتيايمه ماده :
هغه څوک چې د ملي شورى غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کيږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربيره، دا لاندې صفتونه هم ولري:

۱- د افغانستان تبعه وي يا لږ تر لږه د کانديديدو يا تعيين تر نېټې لس کاله پخوا يې د افغانستان د دولت تابعيت ترلاسه کړی وي؛

۲- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي؛

۳- د ولسي جرګې غړيو د کانديديدو په ورځ د عمر پنځه ويشت کاله او د مشرانو جرګې غړيو د کانديديدو يا ټاکني په ورځ د عمر پنځه دېرش کاله بشپړ کړي وي.

شپږ اتيايمه ماده :
د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کمېسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

احکام قانون تعيين ميگردد.

مادۀ هشتاد و پنجم:
شخصی که به عضويت شورای ملی کانديد يا تعيين می شود، علاوه بر تکميل شرايط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذيل می باشد:

۱- تبعۀ افغانستان بوده يا حداقل ده سال قبل از تاريخ کانديد يا تعيين شدن تابعيت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۳- اعضای ولسی جرگه سن بيست و پنج سالگی را در روز کانديد شدن و اعضای مشرانو جرگه سن سی و پنج سالگی را در روز کانديد يا تعيين شدن تکميل کرده باشند.

مادۀ هشتاد و ششم:
وثايق انتخاباتی اعضای شورای ملی توسط کميسيون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقيق می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اتيايمه ماده :
د ملي شورى له دواړو جرګو څخه هره يوه دکار د دورې په پيل کې له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه د يوې تقنيني دورې لپاره، دوه تنه د لومړي نايب او دويم نايب او دوه تنه د منشي او د منشي د نايب په توګه، د يوکال لپاره انتخابوي.

دا اشخاص د ولسي جرګې او مشرانو جرګې اداري هيئت جوړوي.

د اداري هيئت وظيفې د هرې جرګې د داخلي وظايفو په اصولو کې ټاکلي کېږي.

مادهٔ هشتاد و هفتم :
هر يک از دو مجلس شوراى ملى، در آغاز دورهٔ کار، يک نفر از اعضاى خود را به حيث رئيس براى يک دوره تقنينيه و دو نفر را به حيث نايب اول و نايب دوم و دو نفر را به حيث منشى و نايب منشى براى مدت يکسال انتخاب مى کند.

اين اشخاص هيئت ادارى ولسى جرگه و مشرانو جرگه را تشکيل مى دهند.

وظايف هيئت ادارى در اصول وظايف داخلى هر مجلس تعيين مى شود.

اته اتيايمه ماده:
د ملي شورى له، دواړو جرګو څخه هره يوه د بحث وړ موضوعاتو د کتنې لپاره د داخلي وظايفو د اصولو له مخې کمېسيونونه جوړوي.

مادهٔ هشتاد و هشتم:
هر يکى از دو مجلس شوراى ملى براى مطالعه موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظايف داخلى، کميسيون ها تشکيل مى دهد.

نهه اتيايمه ماده :
ولسي جرګه واک لري د غړيو د دريمې برخې په پيشنهاد، د حکومت د اعمالو د څېړنې او کتنې لپاره، يو ځانګړى کمېسيون وټاکي.

ددې کمېسيون جوړښت او کړنلاره د ولسي جرګې د داخلي وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

مادهٔ هشتاد و نهم:
ولسى جرگه صلاحيت د ارد به پيشنهاد يک ثلث اعضا، جهت بررسى و مطالعهٔ اعمال حکومت، کميسيون خاص تعيين نمايد.

ترکيب و طرز العمل اين کميسيون در اصول وظايف داخلى ولسى جرگه تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوي يمه ماده :
ملي شوری دا لاندې واکونه لري:

۱- د قوانينو او تقنيني فرمانونو تصويب، تعديل يا لغو کول؛

۲- د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروگرامونو تصويب؛

۳- د دولتي بودجې تصويب او د پور اخيستو يا ورکولو اجازه؛

۴- د اداري واحدونو منځته راوړل، تعديل او يا لغو کول؛

۵- د دولتونو ترمنځ د تړونونو او بين المللي ميثاقونو تصديق او يا له هغو څخه د افغانستان بيلول؛

۶- په دې اساسي قانون کې نور مندرج واکونه.

يونوي يمه ماده :
ولسي جرگه لاندې ځانگړي واکونه لري:

۱- له هر يوه وزير څخه د استيضاح په برخه کې ددې اساسي قانون د دوه نوي يمې مادې له حکم سره سم تصميم نيول؛

مادۀ نودم:
شورای ملی دارای صلاحيتهای ذيل ميباشد:

۱- تصويب، تعديل يا لغو قوانين و يا فرامين تقنينی؛

۲- تصويب پروگرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی وتکنالوژيکی؛

۳- تصويب بودجۀ دولتی و اجازه اخذ يا اعطای قرضه؛

۴- ايجاد واحدهای اداری، تعديل و يا الغای آن؛

۵- تصديق معاهدات و ميثاقهای بين المللی يا فسخ الحاق افغانستان به آن؛

۶- ساير صلاحيتهای مندرج اين قانون اساسی.

مادۀ نود و يکم:
ولسی جرگه دارای صلاحيتهای اختصاصی ذيل می باشد:

۱- اتخاذ تصميم در مورد استيضاح از هر يک از وزرا مطابق به حکم مادۀ نود و دوم اين قانون اساسی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د پرمختيايي پروگرامونو او دولتي بودجې په باب تصميم نيول؛

۳- ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقرريو تاييد يا ردول؛

دوه نوي يمه ماده :
ولسي جرگه د ټولو غړيو د شلو فيصدو په پيشنهاد کولای شي، له هر يوه وزير څخه استيضاح وکړي.

که وړاندې شوې توضيح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرگه د نه باور د رای موضوع څيړي.

په وزير باندې د نه باور رايه بايد صريحه، مستقيمه او پر پخو دلايلو ولاړه وي، دغه رايه د ولسي جرگې د ټولو غړيو د رايو په اکثريت صادرېږي.

دري نوي يمه ماده :
د ملي شورى د دواړو جرگو هر يو کمېسيون کولای شي له هر يوه وزير څخه په ټاکلو موضوعاتو کې پوښتنې وکړي.

هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې کولای شي شفاهي يا ليکلي ځواب ورکړي.

۲- اتخاذ تصميم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجۀ دولتی؛

۳- تائيد يا رد مقرريها مطابق به احکام اين قانون اساسی؛

مادۀ نود و دوم:
ولسی جرگه به پيشنهاد بيست فيصد کل اعضا ، می تواند از هر يک از وزرا استيضاح به عمل آورد .

هرگاه توضيح ارائه شده قناعت بخش نباشد ، ولسی جرگه موضوع رای عدم اعتماد را بررسی می کند .

رای عدم اعتماد از وزير بايد صريح، مستقيم و بر اساس دلايل مؤجه باشد . اين رای به اکثريت ارای کل اعضای ولسی جرگه صادر ميگردد .

مادۀ نود و سوم:
هر يک از کميسيونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هر يک از وزرا در موضوعا ت معين سوال نمايد .

شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی يا تحريری بدهد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثلور نوي يمه ماده :
قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورى د دواړو جرګو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي، مګر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول څرګنده شوې وي.

که جمهور رئيس د ملي شورى له مصوبې سره موافقه ونه لري کولای شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کې د دلايلو له ښوولو سره ملي شورى ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او يا دا چې ولسي جرګه يو ځل بيا هغه د ټولو غړيو له دريوو برخو څخه په دوو برخو رايو تصويب کړي، مصوبه توشېح شوې ګڼله کېږي او نافذ يږي.

پنځه نوي يمه ماده :
د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا دشورى د غړيو او دقضايي چارو د تنظيم په برخه کې د سترې محکمې له خوا د حکومت له لياري وړاندې کېدای شي.

د بودجې او مالي چارو په برخه کې د قانون د طرحې پيشنهاد يوازې د حکومت له خوا کېږي.

مادهٔ نود و چهارم :
قانون عبارت است از مصوبه هر دو مجلس شورای ملی که به توشيح رئيس جمهور رسيده باشد، مگر اينکه در اين قانون اساسی طور ديگری تصريح گرديده باشد.

در صورتيکه رئيس جمهور با مصوبهٔ شورای ملی موافقه نداشته باشد می تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاريخ تقديم با ذکر دلايل به ولسی جرگه مسترد نمايد. با سپری شدن اين مدت و يا در صورتی که ولسی جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آرای کل اعضا تصويب نمايد، مصوبه توشيح شده محسوب و نافذ ميگردد.

مادهٔ نود وپنجم:
پيشنهاد طرح قانون از طرف حکومت يا اعضای شوری و در ساحه تنظيم امور قضايی از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته می تواند.

پيشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالی صرف از طرف حکومت صورت ميگيرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ نوي يمه ماده :
که د قانون د طرحې پیشنهاد پر دولت د نوي تکلیف یا د عایداتو د لږولو لرونکی وي، په دې شرط د کار په فهرست کې نیول کېږي چې د پیشنهاد په متن کې د جبرانولو مدرک هم پیشبیني شوی وي.

مادۀ نود و ششم:
هرگاه پیشنهاد طرح قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیص در عایدات دولت باشد، به شرطی در فهرست کار داخل می شود که در متن پیشنهاد، مدرک جبران نیز پیش بینی شده باشد.

اوه نوي يمه ماده :
د حکومت له خوا د قانون د طرحې پیشنهاد لومړی ولسي جرگې ته وړاندې کېږي.

مادۀ نود و هفتم:
پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقدیم می گردد.

ولسي جرگه د بودجې او مالي چارو په شمول د قانون د طرحې پیشنهاد او د پور اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث وروسته دیو کل په توگه تصویب یا ردوي.

ولسی جرگه پیشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت یک کل تصویب یا رد می کند.

ولسي جرگه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر یوې میاشتې زیات وځنډوي.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد شده را بیش از یک ماه به تاخیر اندازد.

ولسي جرگه د پیشنهاد شوي قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو جرگې ته سپاري.

ولسی جرگه طرح قانون پیشنهاد شده را بعد از تصویب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې د هغه په باره کې تصمیم نیسي.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملـي شـورى د دولـت د هغـو قوانينـو، معاهدو او پرمختيـايي پروگرامونـو پـه باره کې تصميم نيـــولو ته لومړيتوب ورکـوي چـې د حکومـت د وړانـديز پـه بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشنهاد حکومت ایجاب رسیدگی عاجل را نماید اولویت می دهد.

که چيرې د قانون د طرحې پيشنهاد لـه دواړو جرگو څخه ديوې د لسو غړيو لـه خوا وشي، پيشنهاد د نوموړې جرگې د يـو پـر پنځمـې برخـې غړيـو تـر تائيـد وروسـته د همـاغې جرگـې د کـار پـه فهرست کې نيول کېږي.

هرگـاه پیشنهاد طرح قـانون از طرف ده نفـر از اعضـای یکـی از دو مجلس صورت گیرد، بعد از تائید یک پنجم اعضای مجلسی که پیـشنهاد بـه آن ارائه شده است، در فهرسـت کـار آن مجلس داخل میگردد.

اته نوي يمه ماده:

د دولـــت بودجـــه او د حکومـــت پرمختيـايـــې پروگـــرام د مشرانـــو جرگـــې لـــه ليـارې ددې جرگـــې لـــه مشورتـي نظريـي سره يوځـای ولسـي جرگې ته سپارل کېږي.

مادۀ نود و هشتم:

بـودجـــۀ دولـــت و پروگـــرام انکـشافـــی حکومـــت از طريـــق مشـــرانو جرگـــه تـــوأم بـا نظريـۀ مشـــورتـــی آن بـــه ولســـی جرگـه تقدیم می شود.

د ولسي جرگې تصميم د جمهور رئيس تـر توشيح وروسـته، مشـرانو جرگې تـه تر وړاندي کېدو پرته، نافذ گڼل کېږي.

تـصمیم ولسـی جرگـه بـدون ارائه بـه مـشرانو جرگه بعد از توشيـح رئیس جمهور نافذ شمرده می شود.

کـه چېـرې د ځيـنـو عـواملـو لـه مخې د مالي کـال تـر پيـل مخکـې بـودجـه تـصويـب نشـي، د نـوې بودجـې تـر تـصويـب پـورې، د تېـر کـال بـودجـه تطبيقـېږي.

هـرگاه نـظر بـه عـواملـی تصویـب بـودجـه قبـل از آغـاز سـال مـالی صورت نگیرد، تـا تـصویب بودجـه جدیـد، بـودجـۀ سـال گـذشتـه تطبیق میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د مالي کا ل د څلورمې ربعې په اوږدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کا ل د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي . د تېر مالي کا ل د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کا ل د شپږو میاشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

حکومت در خلا ل ربع چهارم سال مالی، بودجۀ سال آینده را با حساب اجمالی بودجه سال جاری به شورای ملی تقدیم می نماید. حساب قطعی بودجه سال مالی قبل، در خلا ل مدت شش ماه سال آینده، مطابق به احکام قانون، به شورای ملی تقدیم میگردد.

ولسي جرگه نشي کولای د بودجې تصویب له یوې میاشتې څخه زیات او د هغه پور د اخیستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي، تر پنځلس ورځو زیات وځنډوي.

ولسی جرگه نمی تواند تصویب بودجه را بیش از یکماه و اجازه اخذ و یا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بیش از پانزده روز به تأخیر اندازد.

که چېرې ولسي جرگه په دغه موده کې د پور د اخیستو او ورکولو د پیشنهاد په اړه تصمیم ونه نیسي، پیشنهاد تصویب شوی گڼل کېږي.

هرگاه ولسی جرگه در این مدت راجع به پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه تصمیم اتخاذ نکند، پیشنهاد تصویب شده محسوب میگردد.

نهه نوي یمه ماده :

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنۍ بودجه یا پرمختیایي پروگرام یا له عامه امنیت، دهېواد له خپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتیا سره مربوطه موضوع تر خبرو لاندې وي، د شورى د اجلاس موده د هغې تر تصویب مخکې پای ته نشي رسېدلای.

مادۀ نود و نهم:

در صورتی که در اجلاس شورای ملی، بودجه سالانه یا پروگرام انکشافی یا موضوع مربوط به امنیت عامه، تمامیت ارضی و استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلمه ماده:
کـه چېـرې د ېـوې جـرگـې مصوبـه د بـلې جرگې لـه خـوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړلـو لپـاره د دواړو جرگو د غړيو لـه خـوا پـه برابـر شمير گډ هيئت تړاکل کېږي.

د هيئت پريکـړه د جمهـور رئـيس تـر توشېح وروسته نافذه گڼل کېږي. کـه گډ هيئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه يوسي، تصويب رد شوي گڼل کېږي. پـه دې حالـت کې ولسـي جرگـه کولای شي په خپله ورپسې غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړيو لـه دريـو څخه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريـت تصويب کړي. دا تصويب بې له دې چې مشـرانو جرگې ته وړاندې شي، د جمهور رئـيس تر توشېح وروسته نافذ گڼل کېږي.

يو سلو يوومه ماده :
د ملي شوری هيڅ غړی د هغې رايې يـا نظريې له امله چې د وظيفې د اجرا پـه وخـت کـې يـې څرگنـدوي، تـر عـدلي تعقيب لاندې نه نيول کېږي.

يوسلو دوه يمه ماده :
که د ملي شوری غړی په يوه جرم مـتهم شي، مسـئول مـامور لـه موضـوع څخـه هغې جرگې ته چې متهم يـې غـړی دی، خبر ورکـوي او مـتهم تـر عـدلی تعقيب

مادۀ صدم:
هرگـاه مصـوبۀ يـک مجلـس از طـرف مجلـس ديگـر رد شـود، بـرای حـل اخـتلاف هيئـت مخلـتط بـه تعـداد مسـاوی از اعضـای هـر دو مجلـس تشکيل می گردد.

فيصـله هيئـت بعـد از توشـيح رئـيس جمهـور، نافـذ شـمرده ميشـود. در صـورتيـکه هيئـت مخـتلط نتـوانـد اختلاف نـظر را رفـع کـنـد، مصوبـه رد شـده بـه حساب مـی رود. در ايـن حالـت ولسـی جـرگـه مـی تـوانـد در جلسـۀ بعـدی آنـرا بـا دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـويب کنـد. ايـن تصويـب بـدون ارائـه بـه مشرانـو جـرگـه بعد از توشيح رئيس جمهـور نـافذ شمرده می شـود.

مادۀ يکصد و يکم:
هيچ عضو شورای ملی بـه علت رای يـا نظريـه ای کـه در هنگـام اجـرای وظيفـه ابـراز مـی دارد مـورد تعقيـب عدلی قرار نمی گيرد.

مادۀ يکصد و دوم:
هرگـاه عضـو شـورای ملـی بـه جـرمی متهم شـود، مامور مسئول از موضـوع بـه مجلسـی کـه مـتهم عضـو آن اسـت اطلاع مـی دهـد و مـتهم تحـت تعقيـب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې راتلای شي.

عدلی قرار گرفته می تواند.

د مشهود جرم په مورد کې، مسئول مامور کولای شي متهم د هغې جرگې له اجازې پرته چې دی یې غړی دی تر عدلي تعقیب لاندې راولي او وي نیسي.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند متهم را بدون اجازه مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقیب د قانون له مخې د توقیف ایجاب وکړي، مسئول مامور مکلف دی چې له موضوع څخه بې له ځنډه نوموړې جرگې ته خبر ورکړي او تصویب یې ترلاسه کړي.

در هر دو حالت، هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند، مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند وتصویب آنرا حاصل نماید.

که اتهام د شورى د رخصتۍ په وخت کې رامنځ ته شي، د نیولو او توقیف اجازه د مربوطې جرگې له اداري هیئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرگې لومړنۍ غونډې ته د تصمیم نیولو لپاره وړاندې کېږي.

اگر اتهام در هنگام تعطیل شوری صورت بگیرد، اجازهٔ گرفتاری یا توقیف از هیئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستین جلسهٔ مجلس مذکور جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

یوسلو دریېمه ماده :

وزیران کولای شي د ملي شورى له دوو جرگو څخه د هرې یوې په غونډو کې گډون وکړي.

مادهٔ یکصد وسوم:

وزرا می توانند در جلسات هر یک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

د ملي شورى هره جرگه کولای شي خپلې غونډې ته د وزیرانو د حاضریدو غوښتنه وکړي.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسهٔ خود مطالبه کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو څلورمه ماده :
د ملـــي شـــورى دواړې جـرګـــې پـــه عيـــن وخـــت کـــې، بېـــل بېـــل مجلسونه کوي.

د دواړو جرګـو ګـډې غونـډې په لاندې حالاتو کې جوړېدلای شي:

۱- کلـه چـې تقنينيـه دوره يـا کلنـۍ غونـــډه د جمهـــور رئـــيس لـــه خـــوا پرانيستل کېږي؛

۲- پـه هغـه صـورت کـې چـې جمهـور رئيس يې ضروري تشخيص کړي؛

د ولســـــي جــرګـــــي رئيـــــس د ملـــــي شـــورى د ګـــډو غـــونډو مـشري کوي.

یوسلو پنځمه ماده :
د ملي شوری غونـډې علني دي، مګر دا چـې د مجلس رئيس يا لږ تر لږه د ملي شورى لس تنـه غړي يې د سري تـــوب پيشـــنهاد وکـــړي او جرګـــه دا پيشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شورى ودانۍ ته ننوزي.

یوسلو شپږمه ماده :
د ملي شـورى د هـر مجلـس نصـاب د

مادهٔ یکصدو چهارم:
هـر دو مـجلـس شـورای ملی در وقت واحـــد بـــه صـــورت جـدا گانـــه جلسـه می کـنـند.

جلسـات هـردو مجلس در مـوارد ذيـل می تواند به طور مشترک داير شود:

۱- در مـوقعی کـه دورهٔ تقنينيـه يـا اجلاس سالانه از طرف رئيس جمهور افتتاح می گردد؛

۲- در صـــورتيکه رئـــيس جمهـــور ضروری تشخيص دهد؛

رئيـس ولسـی جـرګـه، از جلسـات مـشـتـرک شـورای مـلـی ريـاسـت می نـــمايد.

مادهٔ یکصدوپنجم:
جلسات شورای ملی علنی می باشد مگر اينکه رئيس مجلس يا حد اقل ده نفـر از اعضـای شـورای ملـی، سـری بودن آنرا درخواست نمايند و مجلس اين درخوست را بپذيرد.

هيچ شخصی نمی تواند عنفاً به مقر شورای ملی داخل شود.

مادهٔ یکصد و ششم:
نـصاب هـر يک از دو مجلس شـورای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رايـو د اخيسـتو پـه وخـت کـې د هـرې جرگـې د غړيـو د اکثريـت پـه حضـور بشـپړيږي او تصـميمونه يـې د حاضـرو غړيـو د رايـو پـه اکثريـت نيـول کېـږي، مگر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصريح کړې وي.

ملـی، هنگـام رای گيـری بـا حضـور اکثريت اعضـا تکميـل مـی گـردد و تصـاميـم آن بـا اکثـريـت آرای اعضـای حاضـر اتخـاذ مـی شـود، مگـر در مواردی که اين قانون اساسی طور ديگری تصريح نموده باشد.

يوسلو اوومه ماده :

ملـي شـوری پـه کـال کـې دوې عـادي غونډې دايروي.

مادهٔ يکصد و هفتم:

شـورای ملـی در هـر سـال دو اجـلاس عـادی داير می کند.

د ملي شوری د دواړو جرگو د غونډو د کار موده په کا ل کې نهه مياشتې ده. د اړتيا په وخت کې شوری کولای شي دا موده اوږده کړي.

مدت کار هر دو اجلاس شورای ملی، در هـر سـال نـه مـاه مـی باشـد. در صورت ايجاب، شوری می تواند اين مدت را تمديد کند.

د رخصتيو په ورځو کې د ملي شوری فوق العاده غونډې د جمهور رئيس په امر دايرېداي شي.

جلسـات فـوق العـاده شـورای ملـی در ايام تعطيل به امر رئيس جمهـور دايـر شده می تواند.

يوسلو اتمه ماده :

د ملــي شــوری د غــړي د مړينـــې، استعفی، عزل او يا د داسي معلولېدو او معيوبېـدو پـه صـورت کـې چـې پـه دايمـي توگـه د وظيفـي د اجـراء خنـډ شي، د پاتې تقنينيه دورې لپاره د نوي استازي تعيين د قانون له حکمونو سره سم ترسره کېږي.

مادهٔ يکصد و هشتم:

در حــالات وفـات، اسـتعفا و عـزل عضو شــورای ملی و يـا معلوليت يا معيوبيتــی کـه بـه طـور دايـم مـانع اجرای وظيفـه گـردد، تعيين نمـاينده جـديـد بـرای مـدت باقـی مـانـده دورهٔ تقنينـه، مطابـق بـه احـکام قانون صورت ميگيرد.

د ملي شوری د غړيو د حاضرېدو يا نه راتلـو سـره مربـوطې چـارې د داخلـي

امـور مربـوط بـه حضـور و غيـاب اعضای شورای ملی در اصول وظايف

(c) ketabton.com: The Digital Library

وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

يوسلو نهمه ماده :
د تقنينيه دورې په وروستني يوکال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پيشنهاد د ملي شورى د کار په فهرست کې نشي نيول کېدلای.

شپږم فصل
لويه جرگه

يوسلو لسمه ماده :
لويه جرگه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دى.

لويه جرگه:

۱- د ملي شورى له غړيو؛

۲- د ولايتونو او ولسواليو د جرگو له رئيسانو جوړېږي؛

وزيران، د سترې محکمې رئيس او غړي او لوي څارنوال کولای شي د لويې جرگې په غونډو کې بې له دې چې د رايې ورکولو حق ولري گډون وکړي.

يو سلو يوولسمه ماده:
لويه جرگه په لاندينيو حالاتو کې دايرېږي:

داخلی تنظيم می گردد.

مادهٔ يکصد ونهم:
پيشنهاد تعديل قانون انتخابات، در يک سال اخير دورهٔ تقنينيه در فهرست کار شورای ملی داخل شده نمی تواند.

فصل ششم
لويه جرگه

مادهٔ يکصد و دهم:
لويه جرگه عالی ترين مظهر اراده مردم افغانستان می باشد.

لويه جرگه متشکل است از:

۱- اعضای شورای ملی؛

۲- رؤسای شوراهای ولايات و ولسواليها؛

وزرا، رئيس و اعضای ستره محکمه و لوی ثارنوال می توانند در جلسات لويه جرگه بدون حق رای اشتراک ورزند.

مادهٔ يکصد و يازدهم:
لويه جرگه در حالات ذيل داير ميگردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د هېــواد دخپلــواکۍ، ملــي حاکميت، ځمکنۍ بشپړتيا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصميم نيول؛

۲- ددې اساســي قانــون د حکمونــو تعديل؛

۳- ددې اساســي قــانون د (نهــه شپيتمې) مــادې لــه مخــي د جمهــور رئيس محاکمه کول؛

يوسلو دولسمه ماده:

لــويه جرگــه پــه لومــړۍ غونـډه کې، د غــړيو لـــه منـځه يــو تــن د رئيس، يو تـن د مــرستيال او دوه تـــنه د منشــي او نايــب منشــي پــه تـــوگـــه ټاکـــي.

يو سلو ديارلسمه ماده :

د لـويـــي جرگـــې نصــاب د رايــې اخيســتو پـه وخـت کـې د غـړيـو پــه اکثريت سره بشپړېږي.

د لــويې جرگــې تصــميمونه، لــه هغــو مــواردو پرتـه چې په دې اساسي قــانون کې صريحاً ذکر شوي، د ټولو غړيو د رايو په اکثريت، نيول کېږي.

يوسلو څوارلسمه ماده :

د لويې جرگې بحثونـه علني دي، مگر

۱- اتــخــاذ تصميم در مـورد مسـايل مربــوط بـــه استـقـــلال، حـاکميــت مــلــی، تمـاميــت ارضــی و مصــالح عليای کشور؛

۲- تــعــديـــل احـــکام ايـــن قــانون اساسی؛

۳- محاکمۀ رئيس جمهور مطابق به حکـم مندرج مـادۀ شصـت و نهـم ايـن قانون اساسی؛

مادۀ يکصدو دوازدهم:

لــويـــه جرگــه در اولـيــن جلــسه، از ميان اعضا يک نفر را به حيث رئيـس و يـک نفـر را بــه حيـث معـاون و دو نفر را به حيث منشی و نايب منشی انتخاب می کند.

مادۀ يکصد و سيزدهم:

نـصاب لـويــه جــرگــه هنگـام رای دهــی، بــا حضـور اکثريــت اعضــا تـکميـل ميـگردد.

تـــصاميـم لـويـــه جرگـــه، جــز در مواردی کــه در اين قانون اســاســی صريــحاً ذکـر گرديـــده، بــا اکثريت آرای کل اعضا اتخاذ ميگردد.

مادۀ يکصد و چهاردهم:

مباحثات لويه جرگه علنی می باشد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې د غړيو ځلورمه برخه يې د سريتوب غوښتنه وکړي او لويه جرګه دا غوښتنه ومني.

يوسلو پنځلسمه ماده :

د لويې جرګې د جريان په وخت کې ددې اساسي قانون (ديوسلويوومې) او (يوسلودويمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړيو په باب تطبيقيږي.

اووم فصل
قضاء

يوسلو شپاړسمه ماده:

قضائيه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائيه قوه له يوې سترې محکمې، د استيناف له محکمو او ابتدائيه محکمو څخه جوړه ده چې تشکيلات او واکونه يې د قانون له ليارې تنظيميږي.

ستره محکمه د ستر قضايي اورګان په توګه د افغانستان د اسلامي جمهوريت د قضائيه قوې په سرکې ځای لري.

يوسلو اوه لسمه ماده:

ستره محکمه نهه تنه غړي لري

مگر اینکه یک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمایند و لویه جرگه این درخواست را بپذیرد.

ماه یکصد و پانزدهم:

در هنگام دایر بودن لویه جرگه، احکام مندرج مواد یکصد و یکم و یکصد و دوم این قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبیق میگردد.

فصل هفتم
قضاء

مادهٔ یکصد و شانزدهم:

قوهٔ قضائیه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوهٔ قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتدائیه که تشکیلات و صلاحیت آنها توسط قانون تنظیم میگردد.

ستره محکمه به حیث عالیترین ارگان قضایی در راس قوهٔ قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد.

مادهٔ یکصد و هفدهم:

ستره محکمه مرکب است از نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرگې په تاييد او ددې اساسي قانون د (پنځوسمې) مادې د وروستۍ فقرې او د (يوسلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعايت، په پيل کې په دې ترتيب ټاکل کېږي:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اوو کلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

وروستۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

د غړيو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

جمهور رئيس د سترې محکمې يو غړی د سترې محکمې د رئيس په توگه ټاکي.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په (يوسلو اوه ويشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت د دورې تر پايه له خپلو وظيفو څخه نه عزلېږي.

يوسلو اتلسمه ماده :

د سترې محکمې غړی بايد لانديني شرايط ولري:

عضو که از طرف رئيس جمهور با تائيد ولسی جرگه و با رعايت احکام مندرج فقرۀ آخر مادۀ پنجاهم و مادۀ يکصد و هجدهم اين قانون اساسی در آغاز به ترتيب ذيل تعيين ميگردند:

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

تعيينات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

تعيين اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

رئيس جمهور يکی از اعضا را به حيث رئيس ستره محکمه تعيين می کند.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادۀ يکصد و بيست و هفتم اين قانون اساسی، تا ختم دورۀ خدمت از وظايف شان عزل نمی شوند.

مادۀ يکصد و هجدهم:

عضو ستره محکمه واجد شرايط ذيل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړیو عمر تر څلویښتو کلو لږ نه وي؛

۲- د افغانستان تبعه وي؛

۳- په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده‌کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴- د ښه سیرت او نیک شهرت لرونکی وي؛

۵- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي؛

۶- د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هیڅ سیاسي گوند کې غړیتوب ونه لري.

یوسلو نولسمه ماده :
د سترې محکمې غړي د وظیفې تر پیل مخکې، د جمهور رئیس په وړاندې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپیڅلي دین له احکامو، په دې اساسي قانون او

۱- سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد؛

۲- تبعهٔ افغانستان باشد؛

۳- در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضایی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد؛

۴- دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد؛

۵- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۶- در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصد و نزدهم:
اعضای ستره محکمه قبل از اشغال وظیفه، حلف آتی را در حضور رئیس جمهور به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند یاد می کنم که حق و عدالت را بر طبق احکام دین مقدس اسلام،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورو قوانينو كې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمين او د قضاء وظيفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفۍ اجراء كړم."

نصوص اين قانون اساسی و ساير قوانين افغانستان تأمين نموده، وظيفه قضاء را با كمال امانت، صداقت و بی طرفی اجرا نمايم."

يوسلو شلمه ماده :
د قضائيه قوې په صلاحيت كې په ټولو هغو دعوو غور شامل دى، چې د دولت په شمول د حقيقي يا حكمي اشخاصو له خوا د مدعي يا مدعي عليه په حيث د قانون له حكمونو سره سم د محكمې په وړاندې اقامه شي.

مادۀ يكصد و بيستم:
صلاحيت قوه قضائيه شامل رسيدگی به تمام دعاويی است كه از طرف اشخاص حقيقی يا حكمی، به شمول دولت، به حيث مدعی يا مدعی عليه در پيشگاه محكمه مطابق به احكام قانون اقامه شود.

يوسلو يو ويشتمه ماده :
له اساسي قانون سره د قوانينو، تقنيني فرمانونو، بين الدول معاهدو او بين المللي ميثاقونو د مطابقت څېړل، د حكومت يا محاكمو په غوښتنه او د هغو تفسير د قانون له حكمونو سره سم د سترې محكمې صلاحيت دى.

مادۀ يكصد و بيست و يكم:
بررسی مطابقت قوانين، فرامين تقنينی، معاهدات بين الدول و ميثاق های بين المللی با قانون اساسی و تفسير آنها بر اساس تقاضای حكومت و يا محاكم، مطابق به احكام قانون از صلاحيت ستره محكمه می باشد.

يوسلو دوه ويشتمه ماده :
هېڅ قانون نشي كولاى په هېڅ حال كې، كومه قضيه يا ساحه په څه ډول چې په دې فصل كې تحديد شوې د قضائيه قوې له صلاحيت څخه و باسي او بل مقام ته يې وسپاري.

مادۀ يكصد و بيست و دوم:
هيچ قانون نمی تواند در هيچ حالت، قضيه يا ساحه يی را از دايرۀ صلاحيت قوۀ قضائيه به نحوی كه در اين فصل تحديد شده، خارج بسازد و به مقام ديگر تفويض كند.

دا حكم د هغو خاصو محكمو چې

اين حكم مانع تشكيل محاكم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې اساسي قانون په (نهه شپيتمې، اته اويايمې او يوسلواوه ويشتمې) مادو کې راغلې او په مربوطو قضيو کې د نظامي محکمو د تشکيل مانع نه ګرځي.

د دې ډول محکمو تشکيل او صلاحيت د قانون له لیارې تنظيمېږي.

يوسلو در ويشتمه ماده :
ددې اساسي قانون د حکمونو په رعايت، د محکمو په تشکيل، صلاحيت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضيانو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيمېږي.

يوسلو څلير ويشتمه ماده:
د قضائيه قوې د مامورينو او نورو اداري کارکوونکيو په برخه کې، د دولت د مامورينو او نورو اداري کار کوونکيو د مربوطو قوانينو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات او مکافات يې دسترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

يوسلو پنځه ويشتمه ماده:
د قضائيه قوې بودجه د حکومت په مشوره دسترې محکمې له خوا ترتيبېږي او د دولت د بودجې د يوې

خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتاد و هشتم و يکصد و بيست و هفتم اين قانون اساسی و محاکم عسکری در قضايای مربوط به آن نميگردد.

تشکيل و صلاحيت اين نوع محاکم توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ يکصد و بيست و سوم:
با رعايت احکام اين قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکيل، صلاحيت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ يکصد و بيست و چهارم:
در مورد مامورين و ساير کارکنان اداری قوۀ قضائيه، احکام قوانين مربوط به مامورين و ساير کارکنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت ميگيرد.

مادۀ يکصد و بيست و پنجم:
بودجۀ قوۀ قضائيه به مشورۀ حکومت از طرف ستره محکمه ترتيب گرديده، به حيث جزء بودجۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورى ته وړاندې کېږي.

دولت، توسط حکومت به شوراى ملى تقديم مى شود.

د قضائيه قوې د بودجې تطبيق د سترې محکمې صلاحيت دى.

تطبيق بودجۀ قوۀ قضائيه از صلاحيت ستره محکمه مى باشد.

يوسلو شپږ ويشتمه ماده :

د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پاي ته رسېدو وروسته، د پاتي ژوند په موده کې د خدمت د دورې له مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، په دې شرط چې په دولتي او سياسي چارو بوخت نشي.

مادۀ يکصد و بيست و ششم:

اعضاى ستره محکمه بعد از ختم دورۀ خدمت براى بقيه مدت حيات از حقوق مالى دورۀ خدمت مستفيد مى شوند مشروط به اينکه به مشاغل دولتى و سياسى اشتغال نورزند.

يو سلو اوه ويشتمه ماده:

که چېرې د ولسي جرګې تر درېيمې برخې زيات غړي، د سترې محکمې د رئيس يا غړيو محاکمه، د وظيفوي جرم يا د جنايت د ارتکاب د اتهام پر اساس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کړي، متهم له وظيفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کيږي.

مادۀ يکصد و بيست و هفتم:

هرگاه بيش از يک ثلث اعضاى ولسى جرگه، محاکمه رئيس يا عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشى از اجراى وظيفه يا ارتکاب جنايت تقاضا نمايند و ولسى جرگه اين تقاضا را با اکثريت دو ثلث کل اعضا تصويب کند، متهم از وظيفه عزل و موضوع به محکمۀ خاص محول ميگردد.

د محکمې تشکيل او د محاکمې طرز العمل د قانون په وسيله تنظيمېږي.

تشکيل محکمه و طرز العمل محاکمه، توسط قانون تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو اته ويشتمه ماده :
د افغانستان په محكمو كې محاكمه په علني ډول دايرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حكمونو سره سم په هغې كې ګډون وكړي.

محكمه كولاى شي، په داسي حالاتو كې چې په قانون كې څرګند شوي يا د محاكمي سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دايرې كړي خو د حكم اعلان بايد علني وي.

يو سلو نهه ويشتمه ماده:
محكمه مكلفه ده د خپل صادر كړي حكم اسباب په فيصله كې ذكر كړي.

د محكمو د ټولو قطعي فيصلو عملي كول واجب دي خو د شخص د مرګ د حكم په حالت كې د جمهور رئيس منظوري شرط ده.

يوسلو دېرشمه ماده:
محكمې ترغور لاندې قضاياوو كې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو حكمونه تطبيقوي.

كه د غور لاندې قضاياوو له جملي څخه د كومې قضيې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانينو كې حكم موجود نه وي، محكمه د حنفي فقهې د

مادۀ يكصد و بيست و هشتم:
در محاكم افغانستان، محاكمه به صورت علنى داير مى گردد و هر شخص حق دارد با رعايت احكام قانون در آن حضور يابد.

محكمه مى تواند در حالاتى كه در قانون تصريح گرديده، يا سرى بودن محاكمه ضرورى تشخيص گردد، جلسات سرى داير كند ولى اعلام حكم بايد به هر حا ل علنى باشد.

مادۀ يكصد و بيست و نهم:
محكمه مكلف است اسباب حكمى را كه صادر مى نمايد، در فيصله ذكر كند.

تمام فيصله هاى قطعى محاكم واجب التعميل است مگر در حالت حكم به مرگ شخص كه مشروط به منظورى رئيس جمهور مى باشد.

مادۀ يكصد و سى ام:
محاكم در قضاياى مورد رسيدگى، احكام اين قانون اساسى و ساير قوانين را تطبيق مى كنند.

هرگاه براى قضيه يى از قضاياى مورد رسيدگى، در قانون اساسى و ساير قوانين حكمى موجود نباشد محاكم به پيروى از

(c) ketabton.com: The Digital Library

احــکامو لـه مخې او پـه هغـو حـدودو کـې دننــه چـــې دې اساســي قانــون ټاکلي، قضيه پــه داسـي ډول حـل او فصل کوي چې عـدالـت پـه ډېـره ښـه توګه تأمين کړي.

يوسلو يو دېرشمه ماده :
محکمې د اهل تشيع لپاره په شخصيه احوالـو پـورې مربوطـو قضـاياووکې د تشـيع د مـذهب حکمونـه د قـانون لـه احکامو سره سم تطبيقوي.

پــه نــورو دعــوو کـې هـم کـه پـه دې اســاســي قـانون يـا نـــورو قــوانيـنـو کـې حکم مــوجــود نــه وي، محکمې قضيه د دې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

يوسلو دوه دېرشمه ماده :
قــاضيـــان د ســـترې محکمـــې پـــه پيشـــنهاد او د جمهـــور رئـــيس پـــه مـنظورۍ ټاکل کېږي.

د قاضـيانو مقـررې، تبـديلي، ترفيـع مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حکمونـو سـره سـم د سـترې محکمـې صلاحيت دی.

ســتره محکمــه د اجرايــي او قضــايي چارو د ښه تنظيم او د لازمو اصلاحاتو د تــأمين لپـــاره، د قضـــائيه قــوې،

احکام فقه حنفی و در داخل حدودی کـه ايـن قـانون اساسی وضـع نمـوده، قضـيه را بـه نحـوی حـل و فصـل مـی نماينـد کـه عـدالت را بـه بهتـرين وجـه تأمين نمايد.

مادۀ يکصدو سی و يکم:
محــاکـم برای اهل تشيع، در قضـايای مــربــوط بـه احـوا ل شخصيه، احکـام مذهب تشيع را مطابق به احکام قانون تطبيق می نمايند.

در ســايـــر دعــاوی نيـز اگـر در ايـن قـانون اساسی و قـوانين ديگر حکمـی موجــود نباشــد، محـــاکم قضــيه را مطـابق بـه احکـام ايـن مـذهب حـل و فصل می نمايند.

مادۀ يکصد و سی و دوم:
قــضـــات بـــه پيشـنهـــاد ســتـــره مـحـکـمــه و منظـوری رئـيس جمهـور تعيين می گردند.

تقــرر، تبـــدل، تـــرفيع، مؤاخـذه و پيشـنهاد تقاعـد قضـات مطـابق بـه احکــام قـــانون از صـــلاحيت ســـتره محکمه می باشد.

ستره محکمـه بـه منظـور تنظيم بهتـر امــور اجرايـــی و قضايـــی و تـــأمين اصلاحات لازم، آمريت عمومی اداری

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

يوسلو دري دېرشمه ماده :
كــه قـاضـــي د جـنـايــت پــه ارتــكاب متهـم شـي، ستره محكمه د قـانون لـه حكمونو سره سم د قاضي پر حالت غور كوي، كه ستره محكمه دده د دفـاع تر اوريـدو وروسـتـه اتهـام وارد وبـولي، جمهـور رئـيس تـه يې د عـزل پيشـنهاد كـوي د جمهــور رئـيس لــه منظـورۍ وروســتـه مــتهم قاضــي لــه وظيفــې څـــــخه عـزل او د قـانون لـه حكمونـو سره سم جزا وركول كيږي.

يوسلو څلور دېرشمه ماده:
دجـرمـونـــو كـشــف د پـولـيـــس پــه وســيله او دجرمونـــو تحقيـــق او پـــه محكمـه كـې پـر مـتهم بانـدې د دعـوا اقامـه دڅـارنوالۍ لـه خوا ، د قـانون لـه احكامو سره سم كېږي.

څارنوالي د اجرائيه قـوې برخـه ده او پـه خپلو اجراآتو كې استقلال لري.

د څـارنوالۍ تشـكيل، صـلاحيت او د اجراآتـــو څـرنـګـوالـــی د قانـــون لـــه لـيـاري تـنـظـيـمـېږي.

د وسله والو ځواكونو، پوليسو او دملي امنيت كاركوونكيو د وظيفوي جرمونو كشـف او تحقيـق د خـاص قـانون لـه

قوۀ قضائيه را تأسيس می نمايد.

مادۀ يكصد و سی و سوم:
هرگاه قاضی به ارتكاب جنايت مـتهم شود ، ستره محكمـه مطابق بـه احكـام قــانون بــه حالــت قاضـــی رســيدگی نمـوده، پـس از اسـتماع دفـاع او، در صورتيكه ستره محكمـه اتهـام را وارد بدانـد پيشـنهاد عـزلش را بـه رئـيس جمهور تقديم و با منظوری آن از طرف رئيس جمهور، قاضی مـتهم از وظيفـه معــزول و مطــابق بــه احكــام قــانون مجازات می شود.

مادۀ يكصد و سی چهارم:
كـشـــف جـرايم، توسـط پـوليس و تـحقيـــق جـرايـــم و اقـامـــۀ دعـــوا عـلـيـــه متهـــم در مـحـكـمـــه، از طــرف څـارنوالی مطـابق بـه احكـام قانون صورت ميگيرد.

څـــارنوالی جـــزء قـــوۀ اجرائيـــه و در اجـراآت خـود مسـتقل مـی باشد.

تـشـكـيـــــل، صـــلاحيت و طـــــرز فـعـالـــيت څـــارنـوالـــی تـوســـط قــانون تنظيم ميگردد.

كشـــف و تحقيـــق جـــرايم وظيفـــوی منســـوبين قـــوای مســلح، پــوليس و مـوظفين امنيـت ملـی، توسـط قـانون

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیارې تنظیمیږي.

یوسلو پنځه دېرشمه ماده:
که د دعوي لوری په هغه ژبه چې محاکمه پرې کېږي و نه پوهېږي، د قضیې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې په خپله مورنۍ ژبه د خبروکولو حق دترجمان په وسیله ورته تأمینېږي.

اتم فصل
اداره

یوسلو شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوریت اداره د مرکزي اداري او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظیمیږي.

مرکزي اداره پرځینو اداري واحدونو ویشل کېږي چې د هرې یوې په سرکې یو وزیر وي.

دمحلي اداري واحد ولایت دی. د ولایتونو او مربوطه ادارو شمیر، ساحه، برخې او تشکیلات د نفوسو دشمیر، ټولنیزې او اقتصادي وضعې او جغرافیایي موقعیت پر اساس دقانون له لیارې تنظیمیږي.

خاص تنظیم می گردد.

مادۀ یکصد و سی و پنجم:
اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گیرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضیه و صحبت در محکمه به زبان مادری، توسط ترجمان برایش تأمین میگردد.

فصل هشتم
اداره

مادۀ یکصدوسی وششم :
ادارۀ جمهوری اسلامی افغانستان براساس واحدهای ادارۀ مرکزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظیم میگردد.

ادارۀ مرکزی به یک عده واحدهای اداری منقسم میگردد که در رأس هر کدام یک نفر وزیر قرار دارد.

واحد ادارۀ محلی، ولایت است. تعداد، ساحه، اجزا و تشکیلات ولایات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعیت جغرافیایی توسط قانون تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اوه دېرشمه ماده:
حکومت د مرکزيت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنيزو او فرهنګي چارو د ګړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پرمختګ کې د خلکو د لا زياتې ونډې اخيستو په منظور، لاژم صلاحيتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي ادارې ته سپاري.

يوسلو اته دېرشمه ماده:
په هر ولايت کې يوه ولايتي جرګه جوړېږي.

د ولايتي جرګې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د ولايت د اوسېدونکو له خوا د څلورو کلونو لپاره ټاکل کېږی.

ولايتي جرګه له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه ټاکي.

يوسلو نهه دېرشمه ماده:
ولايتي جرګه د دولت د پرمختيايي هدفونو په تأمين او د ولايت د چارو په ښه کولو کې لکه څنګه چې په قوانينوکې څرګنده شوې، برخه اخلي اوپه ولايت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولايتي جرګه خپلې وظيفې د محلي

مادۀ يکصد و سی و هفتم:
حکومت با حفظ اصل مرکزيت به منظور تسريع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گيری هر چه بيشتر مردم در انکشاف حيات ملی، صلاحيتهای لازم را مطابق به احکام قانون، به ادارۀ محلی تفويض می نمايد.

مادۀ يکصد و سی وهشتم:
در هر ولايت يک شورای ولايتی تشکيل می شود.

اعضای شورای ولايتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری ومستقيم از طرف ساکنين ولايت برای مدت چهارسال انتخاب ميگردند.

شورای ولايتی يک نفر از اعضای خود را به حيث رئيس انتخاب می نمايد.

مادۀ يکصد و سی ونهم:
شورای ولايتی در تأمين اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولايت به نحوی که در قوانين تصريح می گردد سهم گرفته و در مسايل مربوط به ولايت مشوره می دهد.

شورای ولايتی وظايف خود را با

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري په مرسته سرته رسوي.

يوسلو څلو يښتمه ماده:
د محلي اداري د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرگې جوړېږي.

ددې جرگو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د سيمې د اوسېدونکو له خوا د دريو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

په محلي جرگو کې د کوچيانو گډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيمېږي.

يوسلو يو څلويښتمه ماده:
د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکيلېږي.

ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

په ښاروالیو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

يوسلو دوه څلويښتمه ماده:
دولت ددې اساسي قانون د

همکاری ادارۀ محلی اجرا می نماید.

مادۀ يکصد و چهلم:
برای تنظیم امور و تأمین اشتراک فعال مردم در ادارۀ محلی، در ولسوالی ها و قریه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکیل می گردند.

اعضای این شوراها از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم از طرف ساکنین محل برای مدت سه سال انتخاب می شوند.

سهم گیری کوچیان در شوراهای محلی مطابق به احکام قانون تنظیم می گردد.

مادۀ يکصد و چهل و يکم:
برای ادارۀ امور شهری، شاروالی تشکیل می شود.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می شوند.

امور مربوط به شاروالی ها توسط قانون تنظیم میگردند.

مادۀ يکصد و چهل و دوم:
دولت به مقصد تعمیل احکام

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمونـو د تعـميل او د منـدرجو ارزښتونو د تـأميـن لپـاره لازمـې اداري جوړوي.

نهم فصل
اضطراري حالت

يوسلو دري څلويښتمه ماده:
کـه د جگـړې، د جگـړې دخطـر، وخـيم اغتشـاش او طبيعـي آفـاتو او يـا ورتـه حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند ساتنه پـه هغـه طريقـه چې پـه اساسـي قانون کې ټاکل شوې، ناشونې وگرځي د جمهور رئيس له خوا د ملي شورى په تائيد د هېواد په ټولو او يا ځينې برخو کې اضطراري حالت اعلانيږي.

کـه اضـطراري حالـت تـر دوو مياشـتو زيـات دوام ومـومي، د اوږدولـو لپـاره يې د ملي شورى موافقه شرط ده.

يوسلو څلورڅلويښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئيس کـولای شي د ملي شـورى او د سـترې محکمې له رئيسانو سره په مشوره، د ملي شورى ځينې صلاحيتونه حکومت ته انتقال کړي.

يوسلو پنځه څلويښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئيس کولای شي چې د ملي شورى او دسترې

و تـأميـن ارزشهـای منـدرج ايـن قـانـون اسـاسی، ادارات لازم را تشکيل می نمايد.

فصل نهم
حالت اضطرار

مادۀ يکصد و چهل و سوم:
هرگـاه بـه علـت جنـگ، خطـر جنـگ، اغتشـاش وخـيم، آفـات طبيعـی و يـا حالت مماثل، حفظ استقلال و حيـات ملی از مجرايی که در قانون اساسی تعيين شده، ناممکـن گـردد، حـالـت اضـطرار از طـرف رئـيس جمهـور بـا تائيد شورای ملی در تمـام يا بعضی از سـاحـات کشـور اعلان می شود.

هرگـاه حالـت اضطرار بيش از دو مـاه دوام نمايد، برای تمديد آن، موافقت شورای ملی شرط است.

مادۀ يکصد و چهل و چهارم:
در حـالـت اضـطرار رئـيس جمهـور می تواند بـه مشـورۀ رؤسـای شورای ملـی و سـتره محکمـه، بعضـی از صـلاحيت هـای شـورای ملـی را بـه حکومت انتـقال دهد.

مادۀ يکصد و چهل و پنجم:
در حـالـت اضطرار، رئيس جمهور می تـواند بعد از تائيد روسای شـورای

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمې د رئيسانو تر تائيد وروسته د اساسي قانون لاندينی حکمونه وځنډوي او يا قيود پرې ولګوي:

۱- د اوه ويشتمې مادې دويمه فقره؛

۲- شپږ د پرشمه ماده؛

۳- داوه د پرشمي مادې دويمه فقره؛

۴- داته د پرشمي مادې دويمه فقره؛

يوسلو شپږ څلويښتمه ماده:
داضطرار په حالت کې اساسي قانون نه تعديلېږي.

يوسلو اوه څلويښتمه ماده:
که چېرې دجمهوري رياست دوره او يا د ملي شورى تقنيني دوره د اضطرار په حالت کې پای ته ورسېږي، د نويو انتخاباتو تر سره کيدل ځنډېږي او د جمهور رئيس او ملي شورى د غړيو د خدمت موده تر څلورو مياشتو پورې تمديدېږي.

که اضطراري حالت تر څلورو مياشتو زيات اوږد شي، لويه جرګه د جمهور رئيس له خوا راغو ښتله کيږي.

د اضطراري حالت تر پای ته رسېدو وروسته، د دوومياشتو دننه انتخابات کيږي.

ملی و ستره محکمه، تنفيذ احکام ذيل را معطل بسازد و يا بر آنها قيودی وضع نمايد:

۱- فقرۀ دوم مادۀ بيست وهفتم؛

۲- مادۀ سی و ششم؛

۳- فقره دوم مادۀ سی و هفتم؛

۴- فقره دوم مادۀ سی و هشتم؛

مادۀ يکصدو چهل و ششم:
در حالت اضطرار، قانون اساسی تعديل نمی شود.

مادۀ يکصد و چهل و هفتم:
هرگاه دورۀ رياست جمهوری و يا دوره تقنينيه شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جديد ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئيس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمديد می شود.

هرگاه حالت اضطرار بيش از چهار ماه دوام نمايد لويه جرگه از طرف رئيس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات برگزار ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو اته څلویښتمه ماده:
د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د (یوسلو څلور څلویښتمې او یوسلو پنځه څلویښتمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل
تعدیل

یوسلو نهه څلویښتمه ماده:
د اسلام دسپېڅلي دین له حکمونو څخه د پیروۍ اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعدیلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعدیل یوازې د هغوی د حقوقو د ښیګڼې په منظور جواز لري.

ددې اساسي قانون د نورو موادو تعدیل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپیتمې او یوسلو شپږ څلویښتمې مادې د احکامو په رعایت سره، د جمهور رئیس یا د ملي شورى د اکثریت په پیشنهاد کېږي.

یوسلو پنځوسمه ماده:
د تعدیل د پیشنهاد لپاره د جمهور رئیس په فرمان د حکومت،

مادهٔ یکصد و چهل و هشتم:
در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد یکصد و چهل و چهارم و یکصد و چهل و پنجم این قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط میگردند.

فصل دهم
تعدیل

مادهٔ یکصد و چهل و نهم:
اصل پیروی از احکام دین مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعدیل نمی شوند.

تعدیل حقوق اساسی اتباع صرف به منظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعدیل دیگر محتویات این قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضیات عصر، با رعایت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و یکصد و چهل و ششم این قانون اساسی، با پیشنهاد رئیس جمهور یا اکثریت اعضای شورای ملی صورت می گیرد.

مادهٔ یکصد و پنجاهم:
به منظور اجرای پیشنهاد تعدیل، هیئتی از بین اعضای حکومت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شورى او سترې محكمې د غړيو له منځه، يو هيئت جوړېږى او د تعديل طرح تياروي.

شوراى ملى‌و ستره محكمه به فرمان رئيس جمهور تشكيل گرديده، طرح تعديل را تهيه مى كند.

د تعديل د تصويب لپاره د جمهور رئيس په فرمان او د لويې جرگې د فصل له حكمونو سره سم لويه جرگه دايرېږى.

براى تصويب تعديل، لويه جرگه بر اساس فرمان رئيس جمهور و مطابق به احكام فصل لويه جرگه داير ميگردد.

كه لويه جرگه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اكثريت د تعديل طرح تصويب كړي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ ېږى.

هرگاه لويه جرگه با اكثريت دو ثلث كل اعضا طرح تعديل را تصويب كند، بعد از توشيح رئيس جمهور نافذ مى گردد.

يوولسم فصل
متفرقه حكمونه

فصل يازدهم
احكام متفرقه

يوسلو يو پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان.، وزيران او دسترې محكمې رئيس او غړي، لوى څارنوال، د مركزي بانك او ملي امنيت رئيسان، واليان او ښاروالان د خپلي وظيفې په وخت كې نشي كولاى له دولت سره هيڅ ډول انتفاعي معامله تر سره كړي.

مادۀ يكصد و پنجاه و يكم:
رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رئيس و اعضاى ستره محكمه، لوى څارنوال، روساى بانك مركزى و امنيت ملى، واليان و شاروالها در مدت تصدى وظيفه نمى توانند هيچ معامله انتفاعى را با دولت انجام دهند.

يوسلو دوه پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران، د ملي شورى او سترې محكمې رئيسان او غړي، لوى

مادۀ يكصد و پنجاه دوم:
رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضاى شوراى ملى و ستره محكمه، لوى

(c) ketabton.com: The Digital Library

خارنــوال او قاضـيان نشـي کـولای د وظيفـې د تصـدۍ پـه مـوده کـې نـور مشاغل ولري.

يوسلو دري پنځوسمه ماده:
قاضـيان، څـارنوالان، د وسـله والـو ځواکونـو او پوليسـو منصـبداران او د ملي امنيت کارکوونکی نشی کولی د وظيفې دتصدۍ په موده کې په سياسي گوندونو کې غړيتوب ولري.

يوسلو څلور پنځوسمه ماده:
د جــمهور رئـيس، د جمهـور رئـيس د مـرسـتيـــالانو، وزيرانـــو اوســـترې محکمــې د غــړو او لــوی څــارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هـغـه اورگـان پـه وسيـلـه چــې قـانـون يـې ټـاکـې ثـبـت، خپـړل کيږی او خپـرېږی.

يوسلو پنځه پنځوسمه ماده:
د جمهـور رئـيس مرسـتيالانو، وزيرانـو، د ملـي شـوری رئيسـانو او غړيـو، د سترې محکمې غړيو، قاضيانو او لوی څارنوا ل تـه د قـانون لـه حکمونـو سره سم، مناسب معاش ټاکل کيږی.

يوسلو شپږ پنځوسمه ماده:
د هـــر ډول انـتـخـابـاتــو د څــارنې او اداري او په هېواد کې د خلکو عمومي

خارنــوال و قضـات نــمی تواننـد در مـدت تصـدی وظيـفـه بـه مشـاغـل دیگری اشتغال ورزند.

مادۀ يکصد و پنجاه و سوم:
قضـات، څـارنوالان، صـاحب منصبان قــوای مسـلح و پــوليس و منســوبين امنيت ملی، در مدت تصدی وظيــفه نمـــی تواننـــد در احـــزاب سياســـی عضويت داشته باشند.

مادۀ يکصد و پنجاه و چهارم:
دارايـــی رئـيس جمهـــور، معـــاونين رئـــيس جــمـهــور، وزرا، اعـضـــای ســتــره مـحـکـمــــه و لـوی څارنــوال قــبـــــل و بـــعد از دورۀ خـــــدمت، تـــوســـط ارگانـــی کـــه در قانـــون تـعـيـيـن ميگـردد، ثبت، رسيدگی و نشر می شود.

مادۀ يکصد و پنجاه و پنجم:
بـــرای معـاونـــين رئـــيس جمهـــور، وزرا، رؤسـا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی څارنوال مـطابق به احکام قانون معاش مناسب تـعيين ميگردد.

مادۀ يکصد و پنجاه و ششم:
کـــميسيون مستقل انتخابـات بـرای اداره و نـــظارت بر هر نوع انـتـخـابـات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رايو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسيون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

يوسلو اوه پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون پر تطبيق د څارنې خپلواک کمېسيون د قانون له حکم سره سم تشکيلېږي.

ددې کمېسيون غړي د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرګې په تائيد تعينېږي.

دولسم فصل
انتقالي حکمونه

يوسلو اته پنځوسمه ماده:
د ملت د بابا لقب او هغه امتيازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لويې جرګې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعليحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعايت سره سم د ژوند تر پايه د دوی لپاره محفوظ دي.

يوسلو نهه پنځوسمه ماده:
د دغه اساسي قانون له نافذيدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره ګڼل کېږي.

و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل میگردد.

مادهٔ يکصد و پنجاه و هفتم:
کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردند.

فصل دوازدهم
احكام انتقالی

مادهٔ يکصد و پنجاه و هشتم:
لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگه اضطراری سال یکهزار و سه صد و هشتاد و یک هجری شمسی به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطا شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

مادهٔ يکصد و پنجاه و نهم:
مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح شورای ملی، دورهٔ انتقال شمرده می شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره کې لاندینۍ وظیفې سرته رسوي:

۱- دشپږو میاشتو دننه جمهوري ریاست، ملي شورى او محلي جرگو د انتخاباتو په اړه د تقنیني فرمانونو صادرول؛

۲- له یوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحیتونو او تشکیلاتو او د اساسي تشکیلاتو پر قانون باندې دکار د پیل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳- د انتخاباتو د خپلواک کمېسیون جوړول؛

۴- د اجرایي او قضایي چارو د غوره تنظیم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵- د دې اساسي قانون د حکمونو د تطبیق په برخه کې د زمینې د برابرولو لپاره لازم تدبیرونه نیول؛

یوسلو شپیتمه ماده:

لومړنی منتخب جمهور رئیس د انتخاباتو د نتایجو تر اعلان دېرش ورځې وروسته د دغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پیل کوي.

دولت انتقالی اسلامی افغانستان، در دورهٔ انتقال، وظایف ذیل را انجام می دهد:

۱- اصدار فرامین تقنینی مربوط به انتخابات ریاست جمهوری، شورای ملی و شوراهای محلی در مدت شش ماه؛

۲- اصدار فرامین در مورد تشکیلات و صلاحیت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکیلات اساسی در خلال مدت کمتر از یکسال؛

۳- تشکیل کمیسیون مستقل انتخابات؛

۴- انجام اصلاحات لازم به منظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی؛

۵- اتخاذ تدابیر لازم جهت آماده ساختن زمینه برای تطبیق احکام این قانون اساسی؛

مادهٔ یکصد و شصتم:

اولین رئیس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتایج انتخابات، مطابق به احکام این قانون اساسی به کار آغاز می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر اړخيزې هڅې کېږي چې د جمهور رئيس او ملي شورا انتخابات په يوه وخت کې تر سره شي.

کوشش همه جانبه صورت می گيرد تا اولين انتخابات رئيس جمهور و شورای ملی با هم در يک وقت صورت بگيرد.

د ملي شورى واکونه د هغې د تأسيس تر مودې پورې پدې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او مؤقته ستره محکمه د جمهور رئيس په فرمان جوړېږي.

صلاحيت های شورای ملی مندرج در اين قانون اساسی تا زمان تأسيس اين شوری به حکومت تفويض می شود و ستره محکمهٔ مؤقت به فرمان رئيس جمهور تشکيل می گردد.

يوسلو يوشپيتمه ماده:
ملي شورى له تأسيس سره سم خپل واکونه او وظايف ددې اساسي قانون د حکمونو مطابق عملي کوي.

مادهٔ يکصد و شصت و يکم :
شورای ملی، وظايف و صلاحيت های خود را به مجرد تأسيس، مطابق به احکام اين قانون اساسی، اعما ل می کنند.

د ملي شورى له لومړنۍ غونډې وروسته د دېرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکيلېږي.

بعد از داير شدن اولين جلسه شورای ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام اين قانون اساسی تشکيل می گردند.

د افغانستان د انتقالی اسلامی دولت رئيس تر هغه وخته پورې وظيفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئيس په کار پيل نه وي کړی.

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانيکه رئيس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظيفه می نمايد.

ددې اساسي قانون د يوسلو نهه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعايت، د دولت اجرايي او

ارگانهای اجرايی و قضايی دولت با رعايت حکم فقرهٔ چهارم مادهٔ يکصد و پنجاه و نهم اين

(c) ketabton.com: The Digital Library

قضايي ارگانونه د حکومت او سترې محکمې تر تشکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.

هغه تقنيني فرمانونه چې دمؤقتې دورې له پيل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورى لومړنۍ غونډې ته راجع کېږي.

دا فرامين تر هغه وخته پورې چې د ملی شورى له خوا لغوه شوي نه وي نافذ ګڼل کېږي.

يوسلو دوه شپيتمه ماده:
دا اساسي قانون د لويې جرګې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامی دولت د رئيس له خوا توشېح او اعلامېږي.

په نافذېدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونه لغوه کېږي.

قانون اساسی، الی تشکيل حکومت و ستره محکمه به وظايف خود ادامه ميدهند.

فرامين تقنينی که از آغاز دورهٔ مؤقت به بعد نافذ گرديده است به اولين جلسه شورای ملی ارجاع می گردند.

اين فرامين تا زمانيکه از طرف شورای ملی لغو نگرديده باشند نافذ می باشند.

مادهٔ يکصد و شصت و دوم:
اين قانون اساسی از تاريخ تصويب لويه جرگه نافذ و از طرف رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان توشيح و اعلام ميگردد.

با نفاذ اين قانون اساسی، قوانين و فرامين تقنينی مغاير احکام آن ملغی می باشد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library